

СЕСВІТ

К. 6176

1922
5701/2

НАУК.
Б.Б.

Обер

№ 33
ціна 15 коп.

ПОЛЕЗНЫЕ КНИГИ

СПУТНИК ОХОТНИКА Рахманин и Керцелли
Оружие, собаки, способы охоты, дичь, пушнина, советы и рецепты, законы об охоте, календарь. 313 стр., ц. 1 р. 50 коп. в переплете 1 рубль 85 коп.

КАК ПИСАТЬ стихи, статьи и рассказы
сост. проф. Шенгели ц. 90 к.

Полный справочник по физкультуре
гребля, плавание, футбол, бокс, борьба, джиу-джитсу и др. виды спорта 236 стр. ц. 2 р. 50 к.

ПОЛОВОЙ ВОПРОС Авг. Форель
2 т. 4 р.

Жобсон Онанизм у мужчины и женщины и его лечение 27 г. 2 р. 50 к.

Его же вопросы пола ц. 1 р. 50 к. Его же половые расстройства у мужчины ц. 1 р. 25 к. **Роледер** физиология и патология полового акта ц. 1 р. 70 к. **Губарев и Селицкий** Противозачаточные средства (предохр. от беремен.) ц. 1 р. 70 к. **Слетов** Половая неврастения и ее лечение 28 г. 170 стр. с рис. ц. 2 р. 60 к.

Пашенко Канарейка. Уход и содерж. 50 к. **Данченко** Певчие птицы ц. 50 к.

Полный самоучитель слуховой стенографии
системы Терне-Гильдебранд (текст и атл.) 27 г. ц. 2 р. 85 к.

КАК ВОСПИТАТЬ здорового и крепкого ребенка и как улучшить здоровье матери — "Книга матери" проф. Сперинского. С рисунками. 1927 г. Ц. 2 р. 50 к.

ПЕВЧИЕ ПТИЦЫ.
Сост. Святский. Ц. 1 руб.

САМОУЧИТЕЛЬ ПЧЕЛОВОДСТВА. 120 рисун. 388 стр. 26 г. Сост. Буткевич. Ц. 4 р.

МЕТОДЫ ПЧЕЛОВОЖДЕНИЯ. 390 стр. С рисунк. 3-е издание. 1926 г. Сост. Шимановский. Ц. 4 руб.

ОПЫТНЫЙ РЫБОЛОВ. Горчаков. Цена 1 руб.

СПРАВОЧНИК по лекарственным растениям : Сбор, сушка, разведение и польован. ими. 136 стр. с атласом в 73 табл. в красках Сост. Комаров. — Цена 2 руб. 50 коп.

МОЕ ВОДОЛЕЧЕНИЕ
Сост. Себ. Кнейпп. Испытан. в течение 40 лет. 1928 г. Цена 1 р. 25 к.

ГИПНОЗ И ЕГО ТЕХНИКА
Учение о гипнозе и внушении. 194 стр. 1928 г. Сост. Левенфельд. Цена 2 руб.

КРАСИВО!!! ПРАВИЛЬНО!!! СКОРО!!!
ПИСАТЬ научиться, приобрести самоучитель каллиграфии. Сост. Волчонком. Цена 1 руб. 25 коп.

ПИСАТЬ И ГОВОРИТЬ правильно по-русски будете, если приобретете "Новый орфографический словарь", содержащий 100.000 слов сомнительн. в правописании Цена 2 руб. 80 коп.

ЛЕЧЕБНИК домашних животных — с рецептами лекарств — 176 стр. Сост. ГРЮНБЕРГ. Цена 1 руб.

А ТАКЖЕ ЛЮБУЮ КНИГУ высылают наложенным платежом **КНИЖНЫЙ МАГАЗИН "НАУКА И ЖИЗНЬ"** МОСКВА, 19, Воздвиженка, 4/у, Фирма существует с 1905 г.

ХАРЬКОВСКАЯ ПРОИЗВОДСТВЕННО-КООПЕРАТИВНАЯ АРТЕЛЬ

"ПРОВОЛОЧНИК"

Контора и завод ул. Яковлева (б. Михайловская) № 54.

ВЫРАБАТЫВАЕТ: проволоку светлую, бронзированную, квадратную, пружины и разные гвозди как из своего сырья, также и из сырья заказчиков.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЙ ЭНДОКРИНОЛОГИИ НАРОДНОЗДРАВА

Институт доводит до сведения врачей, лечебных учреждений, аптекоуправлений, что им приступлено к массовому производству

ИНСУЛИНА

Инсулин одобрен Инсулиновым Комит. Учено-Медиц. Совета НКЗ РСФСР Стандартизован в международных единицах. 1 кб. см. содерж. 20 межд. единиц **ИНСУЛИН** выпущен в упаковке 5 кб. см. — цена 1 руб. 45 коп. флакон.

Аптекоуправлениям при оптоб. заказе на Инсулин скидки 20%

Ин-т также приготовляет все **ОРГАНОТЕРАПЕВТИЧЕСКИЕ ПРЕПАРАТЫ:** **АДРЕНАЛИН, АНТИТИРЕОКРИН, ПИТУИКРИН, ТИРЕОКРИН и пр.** **Большинство препаратов стандартизовано.**

Препараты готовятся под наблюдением специалистов и имеют благоприятные отзывы клиник.

Со скидкой препараты отпускаются Аптекоуправлениям, врачам и лечебным учреждениям.

С требованиями просим обращаться Москва, Б. Николо-Воробьевский пер., № 10, Государственный Институт Экспериментальной Эндокринологии НКЗ тел. 4-03-54.

Проспекты-прейскуранты высылаются бесплатно по первому требованию.

1934

№ 33
12-го серпня
1928 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Ка-
лібне ста № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

Новий Президент Всеукраїнської Академії Наук академик Д. К. Заболотний
у Наркома Освіти УСРР, тов. М. О. Скрипника

ЦЕНТРАЛЬНА

МАШИНО-УЧБОВА

МІЖ ОДЕСОЮ ТА ПІРЕЄМ

(З нотаток подорожного)

НАШ ВІДІЗД з Одеси відначився одним хвилювим, як блискавка, інцидентом, з вигляду незначним, але який чудово підкреслює революційну сталість радянської людности. За дійових осіб цього інциденту були якась проста жінка та я. На Пушкінській вулиці, яку мели північний вітер і завірюха, обоє ми марно шукали собі саней, коли це трохи не разом спинилися перед тим самим візником. Я був, мабуть, правніший од неї, чого вона і не помітила, і надто квапився, щоб показати галантність. А що візник оддав мені до того перевагу, то я й заліз у сани.

— Інтелігенціє! — почувся ззаду мене гострий крик.

Я озирнувся: жінка показувала мені кулака.

Прийми це на нежить свою, старий, вчорашній іде, безпритульний! Це стане тобі надалі за науку, коли ти захочеш, щоб візники віддавали тобі перевагу над тими, хто лляв кров свою, аби визволитись спід загарбливої „інтелігенції“.

Досі ще я часто уявляю собі цю жінку, над якою я так ганебно тріюмфував, покидаючи її серед безлюдної вулиці одеської 23 грудня минулого року. Я уявляв собі всілякі лиха, що могли скоїтись з нею:

— Мабуть, вона ото мусила їхати по лікаря до своєї хорої дитини! — казав я на пароплаві Казанцях, розказуючи йому інцидент із санями. А роздивившись навколо, я бачив, що ніби то маю вигляд такої „інтелігенції“. Справді бо: ми їдемо в першій класі, самі в кабіні на чотирі особи, немов баші якісь, завдяки так нашому становищу гостей, що дало нам 50% знижки, як і тому, що в першій класі майже ніхто не їздив. (Та нам же й мусили надати ці пільги: хіба ж ми не „агенти більшовицькі“, яких „послала Москва, щоб призвести Греччину до революції“, — як ото писатиме завтра монархічна преса елінська?).

Звісно, перша класа на радянських пароплавах виглядає скромно, як скромне все на батьківщині світового пролетаріату. Але те, що старий безбілетний „завць“, яким я здебільшого бував, може тепер дивитися в ілюмінатор „своїї кабіни“ (уявіть собі тільки), малою мене перед самим собою. Крик: „інтелігенціє!“ — так і бренив мені в ушах. Я почував себе сильнішим тоді, коли, трусячись з холоду навколо цих кабі першої класи, я міг дивитися в ілюмінатори тільки знадвору. І тепер з пошаною думаю про тих, хто завжди розглядає отак зокола комфорт „першої класи“, — бо це вони й знищать класи.

Зроблять те, що поволи, але впевнено, роблять брати їхні в С. Р. С. Р., що ми оце допіру їх покинули. Майбутнє — їхнє.

Хоча вже й кінець грудня, а година м'яка. Густий туман. І Чорне море, і Архіпелаг досить ласкаві до нашого славного „Чичеріна“, який не надто непокоїть нещасні шлунки наші, а тому й дозволяє написати: Казанцях — статті до „Прої“, мені — доповідь, що я мушу прочитати в Атенях... якщо мене підштовхне щось до цього, бо я ненавиджу писати оті доповіді і по змозі всіляко від них ухиляюся. Вигляд аудиторії з сотнями ветромлених у вас поглядів аж спирає мені дух. Але в моменти, коли ви мусите не зважати на це, а я передбачаю,

що пролетаріат атенський не відпустить мене, поки я не розповім йому про Радянський Союз.

Отже, щоб надряпати щось про свої враження, ми обертаємо на свій „робітний кабінет“ гарну ідальну, де я отруюю повітря цигарочним димом. Нас не женуть звідси, бо служники пароплавної — люде дуже люб'язні. Чемні, мовчазні, делікатні, як молоді дівчата, вони нечутно снуються біля нас, моторно виконуючи свої обов'язки і гадки не маючи про якусь винагороду бо „чайові“ в С. Р. С. Р. скасовано. Нещодавно, завдяки багату другому, мені нераз випадало бути в гостині в різні „роскішних палацх“ французьких, бельгійських, голандських.

Але не можна й порівняти тої банальности, що гнітить вас у цих буржуазних господах проти того гідного, сумлінного й природного людського ставлення, яким присловують вас у більшовиків. (Зрозуміло, я не кажу тут про підприємства непівські).

Отже, ми часто кидаємо працювати, щоб побалакати з товаришем Герасимовим, давним ідеальним служником на цьому пароплаві, що знав трошки грецької мови. Обличчя йому було повне якимсь смутком, що його склав був на зміну режимів. Щоб перекопатися цього, я поставив йому те саме питання, що так збентежило ченця, до якого по-дурному звернувся з ним, оддавши російський манаштир, один милий, запрошений на десяти роки Жовтня товариш.

— Чи ви тепер більше задоволені, як раніше? Герасимов розвів руки:

— Заробітку менше, але зате не п'ють, не грають. Живуть більше по чесному.

Так свідчить безпартійний. Довше розмовляю я з матросом Степаном Ульяновим, росіянином із Добруджі, старим бунтівником з кіннотчиків румунських, що патрулювали біля Рені підчас жовтневої революції. Це — білявий здоровань, що, мов той струс, широко ступає по чардаку і глузує, як парижанин, — дошкульно й без сміху. Своїм „ліпованським“ акцентом він розповідає мені деякі мальовничі кумедні сценки з повстання і вимушеної демобілізації румунських матросів.

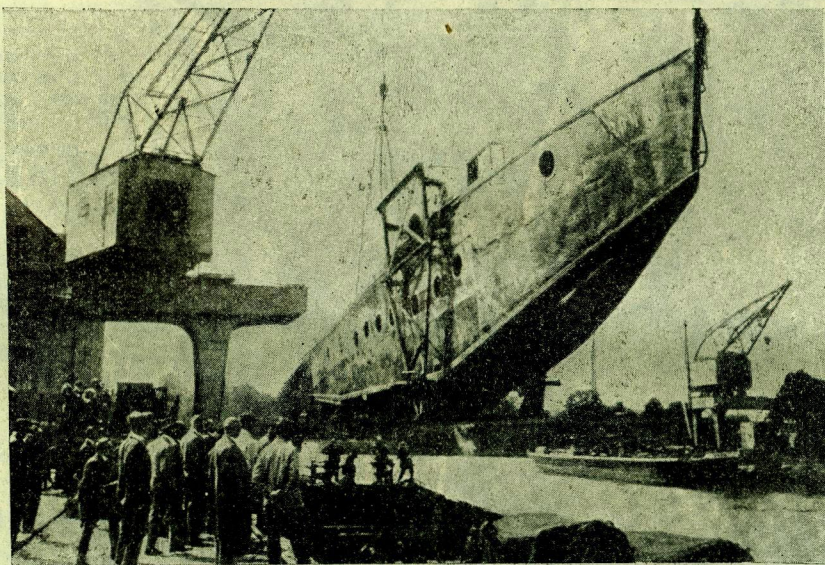
А що ми наближалися як раз до Босфору, то він показує мені на обрії білий силует одного з тих чотирьох добре відомих мені прекрасних пароплавів, з яких так пишався мої „компатріоти“.

— Коли ж підійдемо ми над ним серп і молот? — з допитливим виглядом звертається він до мене.

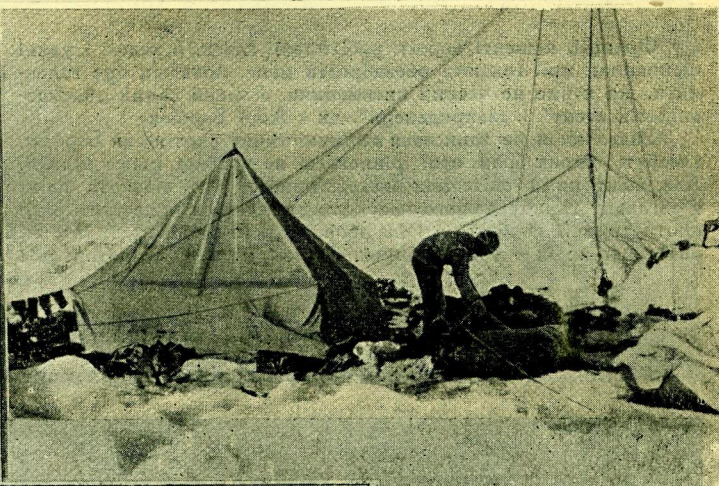
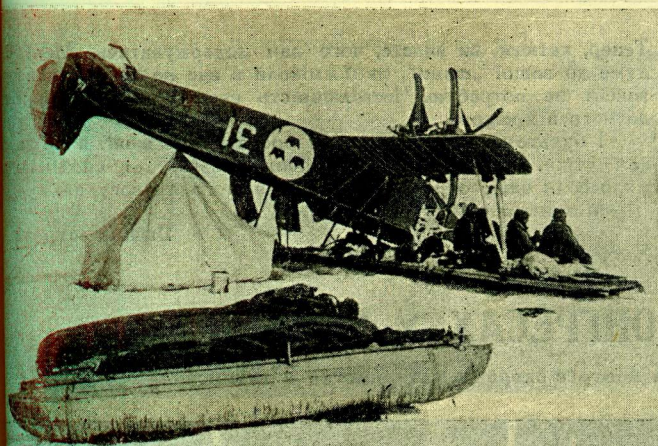
— Коли б це залежало тільки від мене, я, заради всесвітнього миру, підняв би його зараз же, — і над цілою землею!

Почувши таку рішучу обітницю, Ульянов стає серйозним. Дивлячись мені в живі очі, він зважує щирість мого „співчуття“, яке подібний до нього більшовик завжди піддає в сумнів.

Одного темного ранку я прокидаюся в Константинополі, цілком невідомому мені Константинополі Мустафи Кемаля. І вже з „моєї канапки“, з „моєї кабіни“, — о, примхлива доля бурлацька! — я відчуваю тепер тужливе життя нашого найрос-

Тут мавмо блискучу ілюстрацію до шахрайських заходів імперіялістів одурити пролетаріат вигадкою Келлога про „заборону воєн“. На фотографії — корпус таємно збудованого велетенського гідроаероплана „Ромар“, німецького конструктора Рорбаха. Це — найбільший аероплан у світі. При радіусі льоту, рівному понад 5.000 кілометрів, він бере з собою вантажу біля 20 тонн (1.200 пудів). Можна собі уявити, яку страшну руйнацьку силу здобудуть собі імперіялісти в цій машині!

Ліворуч вгорі: Аероплан Капітана Лундборга що, врятувавши пройдисвіта Нобіле, поламався за другим прильотом. Праворуч—фотографія табору групи Нобіле, зроблена Лундборгом після аварії. Внизу—чеський соціал-демократ, проф. Бегоунек. Тепер виявляє свою вдячність за порятунок тим, що силкується применшити заслугу команди „Красіна“ і нашого пілота Чухновського. Ліворуч—кістяк ведмеда, вбитого нещасним Мальмгреном перед відходом у свою останню подорож з фашистами Цаппі і Маріано

нішнього східного порту. Тут на нерухомому пароплаві, я, немов у півсні, чую мляву розмову двох турчинів і плюскіт миль під човном, що став як раз під моїм одчиненим ілюмінатором. До мене долітає якийсь милозвучний тріск; приймний дух смаженої риби починає лоскотати ніздрі. Це—пливучі кухарі, скромні й моторні постачальники їжі вантажникам на морі. Я уявляю собі обличчя їхні, нахилені до різних харчів, руки їхні—вузлуваті, волохаті й дужі, що за пієстр роздають їжу направо й наліво. Бачу маслини в клаптику паперу, скиби хліба, шматки нашого сиру „каскавал“. Лину думкою до тонких обрисів мінаретів, до „Святої Софії“, до „Галатської Башти“, до десятків рибалок, що гайдаються на своїх човнах.

Там увесь мій Стамбул, вічне місто. От-от почую я жалісне відхання, віддих „амана“.

А втім, новий час призвів до одної зміни. В човні кухарів моїх замість кабички з деревним вугіллям тепер смажать рибу на „примусі“. Одноманітний шум його драгує, стоїть у мене в ухах.

Ова! Ба, знати, не одну цю новину запровадив у своїй країні Кемаль Паша, бо, зазирнувши в ілюмінатор, я був приголомшений виглядом Стамбула без фесок, Стамбула в капелюхах і неподобних кашкетах, які мої добрі друзі турецькі,—оті кухарі, рибалки, вантажники,—терплять на собі з покірливим виразом на лиці, не згадуючи вже мальовничих фесок, що веселили колись поверхню Босфору!

Поставте хреста над отим Стамбулом, всі ті, хто ніколи його не знав, і задовольніться уявою чар його, милуючись з картин, що збезсмертили його навіки.

— Так, але... коли Кемаль розвіяв його чари, він надав йому зате життя. Гляньте: в нас Рамадан, а я їм, п'ю, курю, як і ви, у всіх при очах. Подивіться на жінок наших: вони показують свої обличчя, не загуляють їх більше капюшонами.

Отак одказав мені один з турецьких службовців радянської місії в Константинополі, коли я повертався з Атен на прикінці лютого.

— Хіба ж гарне обличчя жіноче і сповнений шунок не варті отих скасованих фесок?

— Авже ж, геть більше ще, ніж одна меса не варту була... знищення Парижу.

І щоб виказати своє співчуття до реформи Мустафи Кемалю, я купую в турецьких кухарів без фесок—хліба, „каскавалу“, смаженої риби, і потім облизую собі пальці та рота.

А Казанцакі, побачивши це, каже:

— З тебе ніколи не буде цивілізованої людини...

А ось уперше показалася сучасна Греччина. Салоніки. Коротка зупинка пароплава. На борт сходять поліція. Урядовці вбрані чепурно і, за прикладом турецьких товаришів своїх, поводяться спокійно, без причіпок, що мені надивовижу. Молодий лікар, з розумними очима, провадить огляд полицарському. Ніхто важким духом не дихає на нас, нещасних мандрівників „московських“. Щасливий засвідчити це, бо не треба забувати, що ми перебували в країні, де шовінізм та лицемірство найкраще вбезпечили себе на всіх чисто шаблях соціальних.

Ми пішли пройтися трохи по місту, щоб розім'яти ноги, купити газет і випити чашку турецької кави.

— „Humanité!“—одразу кричу я біля кіоску.

— Заборонено!

— Gal

— Ти знайдеш його в Атенах,—шепоче мені Казанцакі.

— Тут, у великому центрі робітничому, комунізм надто дошкуляє урядові.

І він купує кілька газет грецьких, в тому числі й „Eleftheron Vima“, що розгортає перед нашими очима тужний список засланих комуністів, в якому зазначено теж і острови, де дозволяють їм пишати елінська буржуазія.

Отже, тут я починаю вже розповідати,—на жаль, надто поверховно,—про деякі із злочинів грецької реакції, що їх вона дозволила мені викрити під час мого недовгого перебування в Атенах; а слід було б сказати все. І в Греччині, і в Румунії,

і у Франції, відверті вороги робітничої класи, а також і уявні шановники мої, гадають обеззброїти мене, почавши оце запевняти, що я вже не чесний письменник, а такий самий „більшовицький агент“ і „запроданець“, як і Анрі Барбюс.

Заявляю: я не записався в комуністичну партію, як Барбюс, і мабуть, через брак отої рівноваги, не зроблю цього ніколи. Але, коли цими епітетами звуть кожного, хто відверто пліє в загальну ганьбу нашого часу, хто зважується підвести голос проти тиранії гнобителів і на оборону пригноблених, — так, ви маєте рацію: я — „більшовицький агент“, я — „запроданець“!

Тепер, катюги, ви знаєте, чого вам додержуватись. Мені байдуже до вашої „шани“, якої я ніколи в вас не випрохував і якої зовсім не потребую. Честолюбність свою я зумію прикласти до чогось крадігого.

І будьте того певні; кажучи про злочини ваші, я не завдаю вам утихи, ані виказавши обурення свого, ані сподіваючись милосердя вашого, ані волаючи до вашого правосуддя.

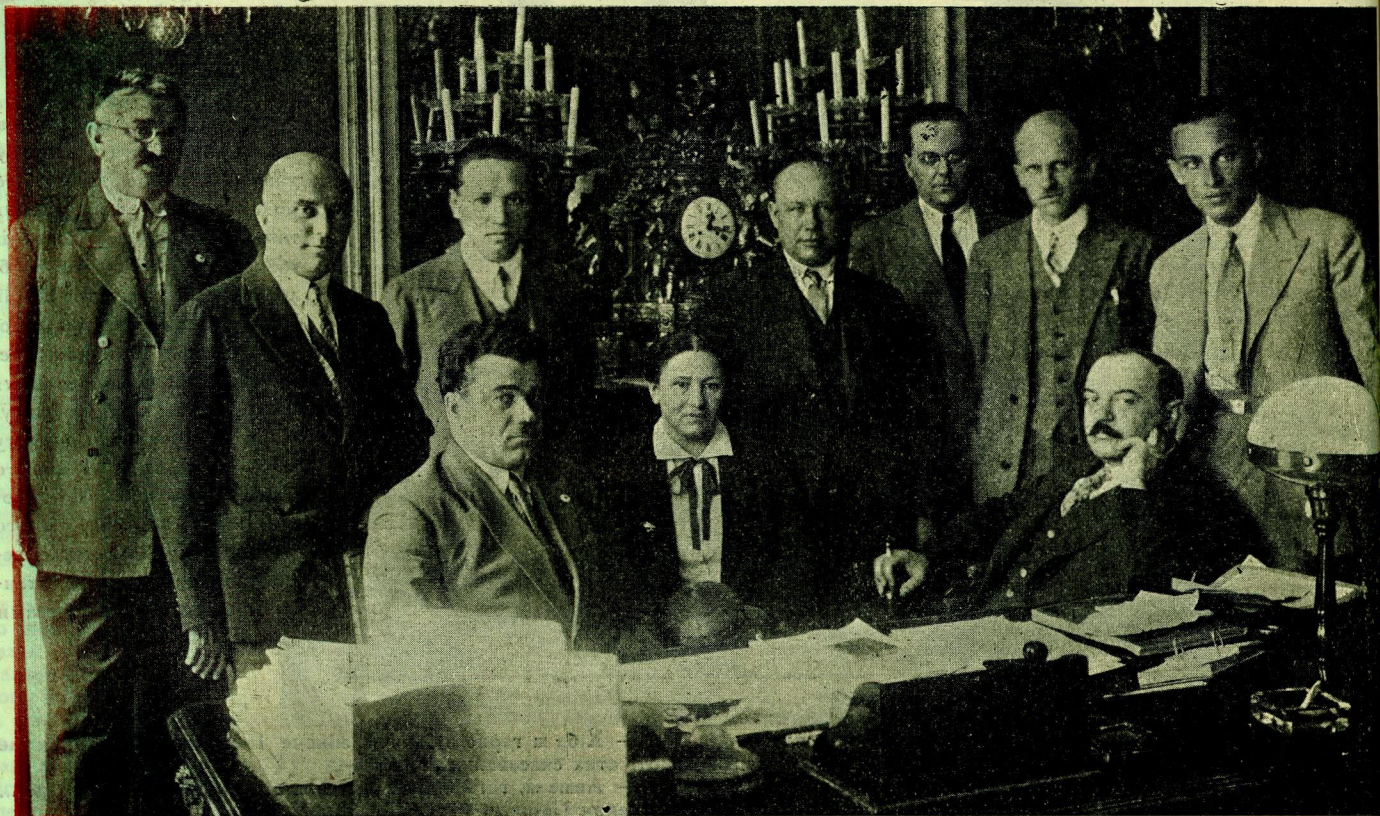
Між нами війна.

Панайт Істраті

Ялта (Крим). Березень 1928 р.

НАШІ ЗАВДАННЯ НА КОНГРЕСАХ У ПАРИЖІ

(Міжнародний конгрес соціальної допомоги та конгрес охорони материнства й дитинства)

Радянська делегація на конгресах у Парижі на прийомі у повпреда у Франції тов. Довгалецького. Сидять: т. т. Буценко (голова делегації), Лебедева, Довгалецький. Стоять: Д-р Холодний, Бесідовський, Самсонов, Кушедев, д-р Рубакін, Барсуков і Гельфанд.

НА РАДЯНСЬКУ делегацію було покладено місію 150 міліонами трудящих СРСР освітити якомога ширше й популярніше роботу громадських організацій в галузі соціальної допомоги, турботи про дітей, матерів, вірніше кажучи, освітити й продемонструвати досягнення Радянської Республіки в галузі охорони материнства й дитинства.

На жаль ми не мали можливості на пленумах конгресів широко про ці питання поговорити. Ми мали слово в порядку дискусій у секціях конгресів і коли хто поцікавиться відчитним матеріалом конгресів, той знайде про колосальні досягнення нашої роботи, де вони виложені в окремих виступах радянських конгресистів.

Ніхто не наважився виступати проти Радянських Республік на засіданнях Конгресів і їхніх Секцій, але поза спинами сказано було чимало всяких прикрийостей на нашу адресу — мовляв, прогресивне безпритульність, збільшується безробіття і взагалі країна бідніє. Цю гидоту виливали агенти білої еміграції, як руської так і української.

Однак, ці брехні не мали успіху серед свідомої частини конгресу і серед відвідувачів виставки, а треба сказати, що на виставці особливе зусилля виявляли реакційні сили на предмет компромітації Союзу Радянських Республік.

Справжність і дійсний стан Радянської Республіки нічим не заплямувати. Ми стоїмо перед фактом буйного зросту народнього господарства Союзу Радянських Республік і поступового підняття культурного рівня трудящих мас.

Ми констатуємо велику активність серед робітничо-селянських мас, серед трудової інтелігенції. Ми відзначаємо велику активність творчих, громадських сил на всіх фронтах будівництва нової пролетарської держави, нової громадськості.

Варто сказати тільки про одну інвалідну кооперацію, де сотні тисяч трудящих звертають свою увагу на піднесення матеріального і культурного рівня інвалідів.

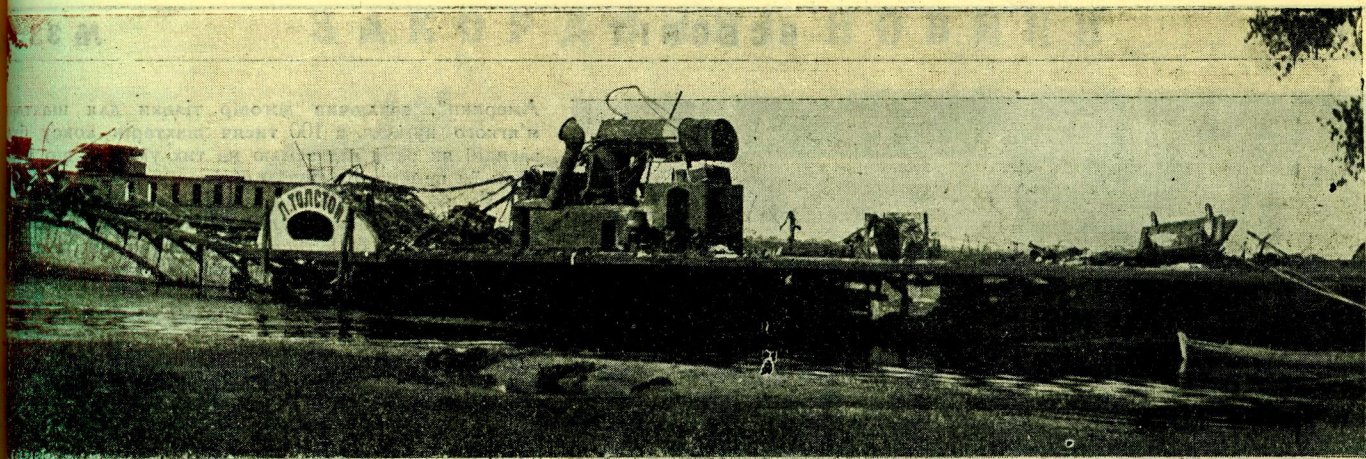
Червоний Хрест розгорнув громадську роботу на фронтах медико-гуманітарному та санітарно-освітньому і т. ін.

Допомога безпритульним зростає в нас зараз в умовах майже ліквідації цього соціального явища, пережитого народами Союзу.

Цифри говорять, що одній Україні за останні два роки безпритульність зменшилась з 50 тисяч до 7,5 тисяч. Допомога безробітним у нас поставлена зовсім за іншими принципами ніж у буржуазних країнах. Немає ні одного безробітного, що не одержував би належної допомоги, не дивлячись на те, скільки часу він безробітний.

Про це головним чином нас уповноважувала радянська громадськість розповісти на конгресі — про справжню дійсність про самостійність мас, про досягнення Радянських Республік на всіх фронтах будівництва соціалізму. І той, хто відверто, хто чесно хоче перевіритися в нашій радянській роботі, той може приїхати в нову, в першу в історії людськості державу Робітників і селян і наочно переконатися, наскільки права була делегація конгресу Соціальної Допомоги і Конгресу Охорони Материнства й Дитинства.

А. Буценко

ЖЕРТВИ ЗЛОЧИННОГО НЕДБАЛЬСТВА

О 3-й 1/2 год. ранку до Канева прибув пароплав „Лев Толстой“. Почали навантажувати вугілля, приймати пасажирів, аж ось несподівано щось вибухло. Далі пролунав другий вибух, третій... Вся палуба раптом алахнула величезним полум'ям. На пароплаві почалася нечулана паніка. Пасажири, що майже всі спали, повискакували і почали розгублено кидатися у всі боки. Дехто з команди схопив вогнегасники, але ніщо не могло допомогти, бо пароплав горівся зразу весь.

Начальник пристані відрубав кінці канату і пароплав пасажирами пішов Дніпром і лише посередині річки поща-

перезу й упакувувня легко-запальних вантажів. На пароплаві „Лев Толстой“ вибухнули балони з колодієм, здані Київською філією Укрмедторгу серед інших медичних річовин. Характерно, що Укрмедторг, надсилаючи такий небезпечний вантаж, не зазначив його назви. З другого боку заслуговує на увагу й те, що робітники лінійного апарату Дніпровського Держпароплавання зовсім не були знайомі з правилами перевозу вантажів. Через це і перевозився легкозапальний крам при невідповідних умовах.

Підчас катастрофи, як знову виявилось, і команда була не на своєму місці. Вона не виконувала свого прямого завдання — рятувати пасажирів, а кинулася забирати власні речі, збільшивши цим самим і без того чималу паніку.

Цими днями, винні в загибелі пароплава, а разом з цим і двох десятків пасажирів, стали перед судом. Президія ВУЦВК ухвалила надати розглядові цієї справи широкого публічного характеру.

Ухвалено вжити найенергійніших заходів, щоб покарати винних у цій катастрофі, що сталася в наслідку необережного, надбайливого і легковажного відношення до своїх обов'язків робітників Київського Відділу Укрмедторгу, Дніпровського пароплавання і команди пароплава.

Недбайливості буде покладено край!

Б. С.

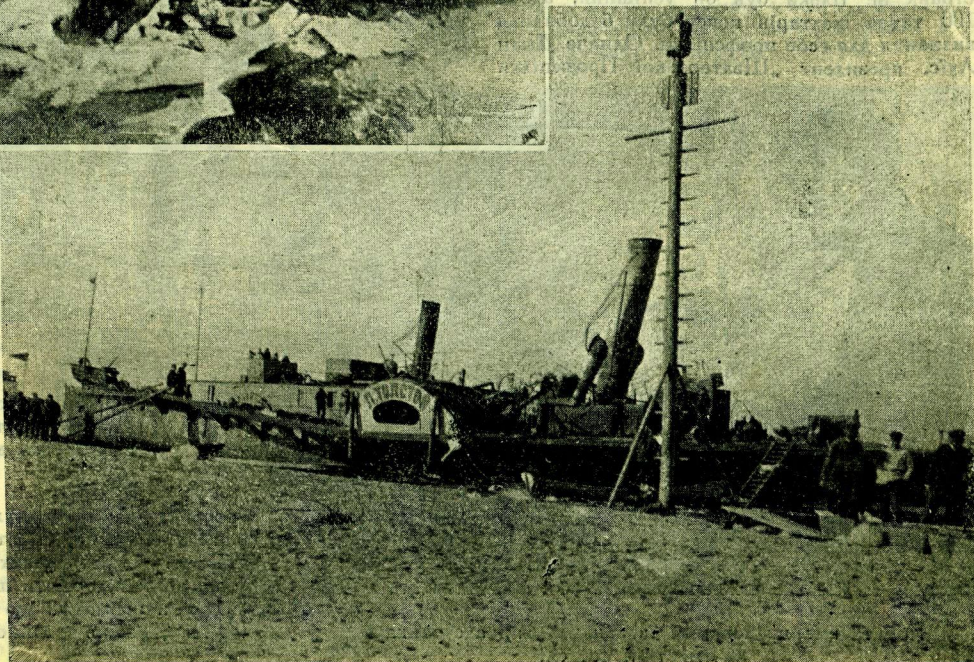

Жертви катастрофи. Праворуч — „Лев Толстой“ після катастрофи

стило його зупинити, закинувши якір серед річки. Розгублені пасажирки кидалися в воду. В цей же час пустилися човни і вони врятували більшість тих, що їхали пароплавом.

Уся ця жахлива подія на пароплаві тривала 3-4 хвилини, але не вважаючи на такий короткий час вона мала трагічні наслідки. Підчас катастрофи загинуло 20 пасажирів та згорів пароплав з усіма товарами. Дерев'яна надбудова корпусу пароплава згоріла протягом 10-х хвилин.

Недавно справу про загибель пароплава слухала Президія ВУЦВК. Слідчі органи, що подали звіт Президії, виявили, що пожежа сталася в наслідку грубого порушення правил

Страйкарі збирають харчі й одяг для своїх дітей

СТРАЙК АМЕРИКАНСЬКИХ ШАХТАРІВ

ВЖЕ БІЛЬШ року в чотирьох штатах Північної Америки то-читься завзята боротьба шахтарів з вугільними баронами і їхніми вислугувачами — провідниками „Шахтарської профспілки Америки“, на чолі з відомим зрадником Джавом Луїсом.

Американські шахтарі — це робітники різних націй і рас, що прибули до Америки шукати кращого заробітку. В нечуваній спосіб визискували їхню працю цілими десятками років. Щоб захистити себе, горнулися шахтарі в „Шахтарську Профспілку Америки“. З скупого, важкого заробітку віддавали вони гроші на утримання сотень профспілкових урядовців, що повинні були захищати шахтарські інтереси. Тяжкою, підземною працею годували вони своїх захисників. І довгі роки не знали шахтарі, що їхні „захисники“ — це ставленики вугільних баронів, платні агенти американського капіталу.

Шахтарські страйки, що час од часу вибухали, були завжди під натиском низів. Але провідники „Шахтарської Профспілки Америки“ кожний страйк вели так, що від цього користали не шахтарі, а вугільні барони. В 1922 році було викликано страйк у всіх шахтах м'якого вугілля. До страйку привелося теж понад сто тисяч шахтарів коксу, хоч вони не належали до профспілки. Якщо на чолі страйку стояли б чесні провідники, страйк не тільки був би успішний, але й 100 тисяч шахтарів коксу були б добилися визнання для себе профспілки. Однак Джав Луїс, президент „Шахтарської Профспілки

Америци“, заключив договір тільки для шахтарів м'якого вугілля, а 100 тисяч шахтарів коксу були загнані як раби під землю на тих умовах, що накинули їм переможці — вугільні барони.

Таких прикладів зрадництва й продажности провідників профспілки було чимало. Це й довело до того, що понад 600 тисяч американських шахтарів виступили проти своїх зрадників і проголосили більш року тому великий шахтарський страйк, що не покінчений до сьогодні. Класово свідомою частиною шахтарів кинула клич: „Рятуйте профспілку!“ і повела вперту боротьбу проти луїсівських зрадників.

Страйк цей згодом дійшов до великих розмірів і зробив великий розголос у цілій Америці. Вугільні барони, за допомогою своїх вірних наймитів-провідників профспілки з Джавом Луїсом, всіма способами намагались зламати пролетарсь у солідарність страйкарів. Перш за все — профспілка відмовилась видавати страйкарям так звану „страйкову допомогу“ — півтора долара на тиждень, хоч ці гроші зложили самі шахтарі.

Вугільні барони, при допомозі „демократичної“ влади, пустили в рух голод і кулак. Тисячі шахтарських родин, серед лютої зими, було насильно викинено з нужденних помешкань-бараків, що були власністю вугільних баронів. Діти й жінки шахтарів опинилися не лише голодні, але й на морозі. Та не здійснились заміри ні баронів, ані луїсівців. Шахтарі спільними силами збудували собі бараки на державній землі і живуть у них по сьогодні. Вони голодують, але не піддаються. По цілій країні класово свідоме робітництво жертвує для страйкарів гроші, білизну, одяг, харчі. Витривалість шахтарів дивує навіть запеклих ворогів. І що далі, то частіше профсоюзні групи відриваються від луїсівської спілки та приєднуються до спілки страйкарів. Правда, це надто тяжка боротьба, бо луїсівщина пустила в рух всю свою машину, а за нею влада і великі гроші, що їх сиплять власники шахт. Все ж, це перша велика й смілива боротьба американського робітництва проти продажних провідників, що не лише дійшла до широких

Американські „козаки“ проганяють шахтарів і їхніх жінок та дітей, що пікетували шахти. Ліворуч — шахтарська дитина збирає пожертви для страйкарів

Побита американськими „козаками“ жінка страйкаря на смертній постелі

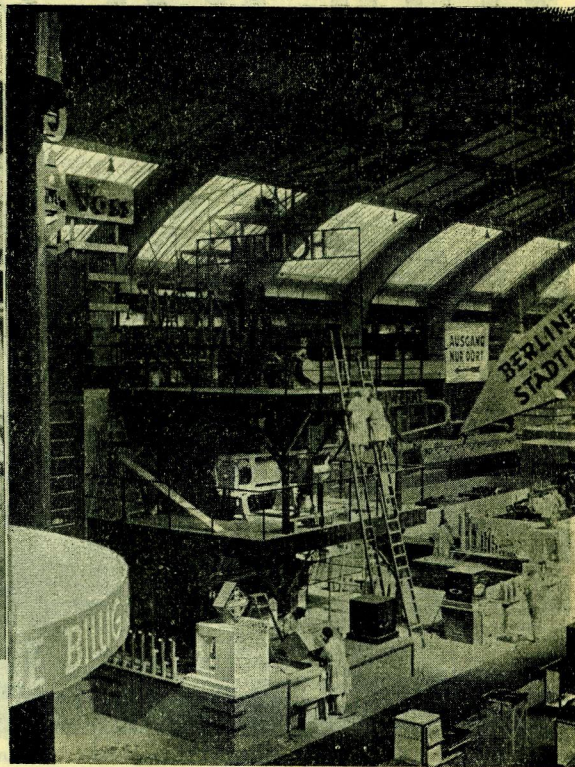
розмірів, але й звернула на себе увагу цілої країни. Шахтарі, їхні жінки а навіть діти, по-геройському захищають свої інтереси. Без найменших засобів для життя, голодні і в лахміттях, вони пікетують шахти і часто ведуть криваву боротьбу з страйколомами, що наступають на шахти під захистом т. зв. „козаків“ — кінної поліції Америки.

М. Ірчан

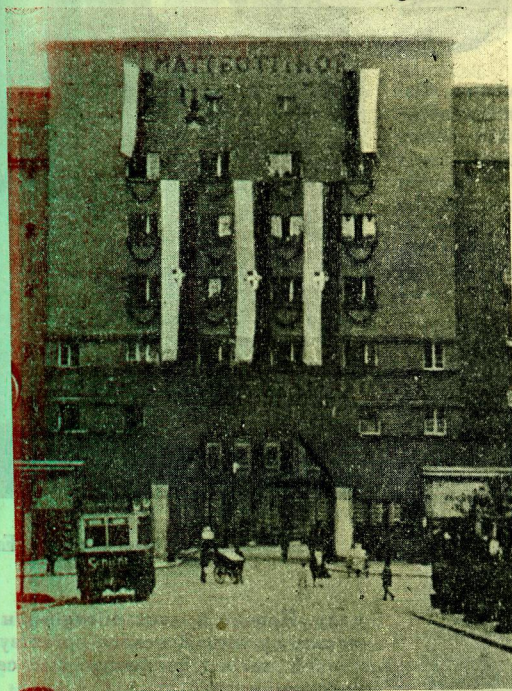
ЗАКОРДОННІ НОВИНИ

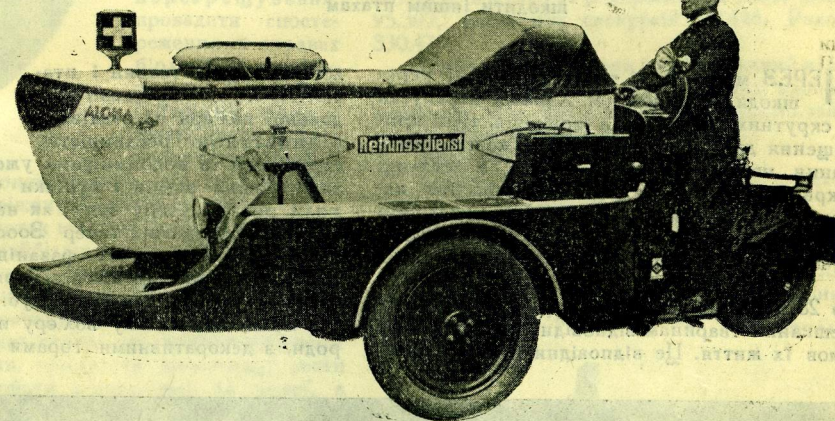
Дитячий рух за кордоном—демонстрація німецьких піонерів. Праворуч—відкриття виставки харчування в Берліні. На фоті—загальний вигляд технічного відділу виставки

БУДИНОК МАТЕОТІ В ВІДНІ

В Відні відкрито недавно будинок, присвячений пам'яті вбитого фашистами соціаліста Матеотті

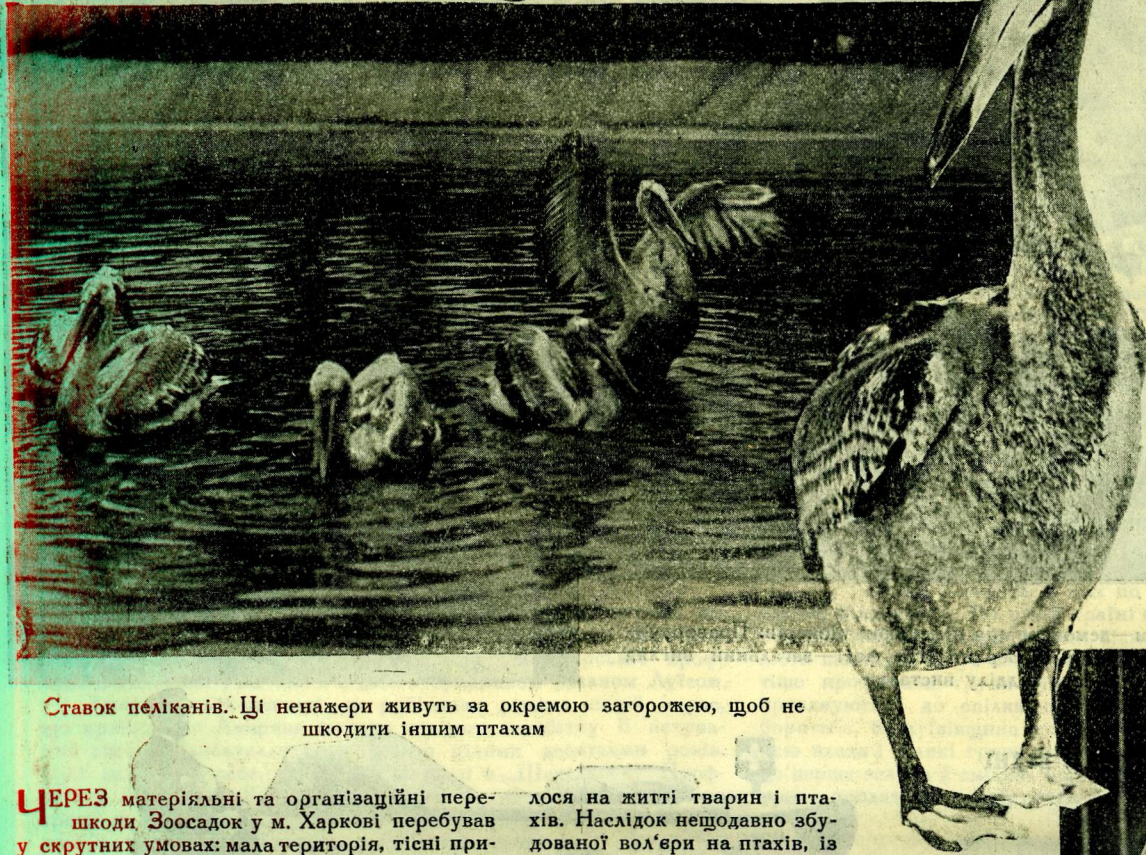

Новий автомобіль швидкої допомоги в Берліні. Формою своєю відходить від авто і карет цього типу. Вміщає двох пацієнтів і двох санітарів разом з усім медичним і рятівничим приладдям

Другий з'їзд червоного союзу жінок у Фюрстенвальді (Берлін). Делегація з музикою й вінками йде на фюрстенвальдське кладовище, де поховано жертви білого терору

ЗООСАД у Харкові

Ставок пеліканів. Ці ненажери живуть за окремою загорожею, щоб не шкодити іншим птахам

ЧЕРЕЗ матеріальні та організаційні перешкоди Зоосадов у м. Харкові перебував у скрутних умовах: мала територія, тісні приміщення для звірів, недостатні кошти. Завдання на сьогодні — утворити в столиці України зоосад, що відповідав би так науково-освітнім, як і культурно-просвітнім цілям, себ-то обладнувати Зоосад за типом сучасних закордонних Зоосадів та Зоопарків. Зараз територію Зоосаду збільшено аж до 28 десятин; це дало змогу збудувати помешкання тваринам відповідно до природних умов їх життя. Це відповідним чином одби-

лося на життя тварин і птахів. Наслідок нещодавно збудованої вол'єри на птахів, із відповідною рослинністю, струмками та водоймищами уже маємо. Фазани різних відмін і куріпки чудово пережили довгу сувору зиму; як настала весна, фазанки знеслися і тепер Зоосад має вивід золотих та кавказьких фазанів. Є приплід і від випущених до вол'єри крякових качок, горлиць та інших диких голубів.

Закінчено велику вол'єру на гірські породи, з декоративними горами та ярами, де

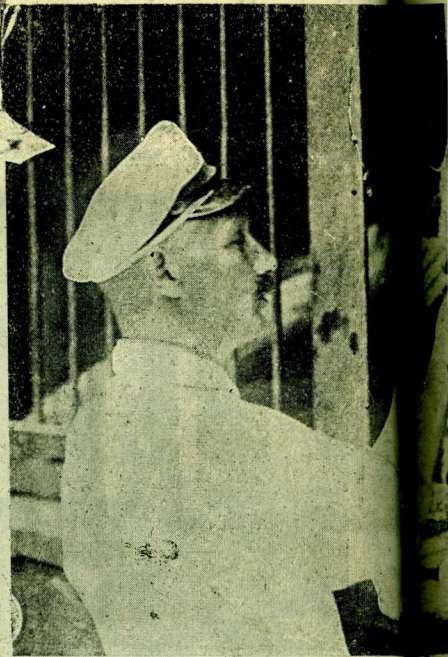
житимуть тури, джемуфли, й інші гірські рини.

Цими днями на водною щойно збудовано на 800 кв. сажнів для водоплавних птахів. Тут стять пеліканів, лебедів, відміни диких гусей мінг.

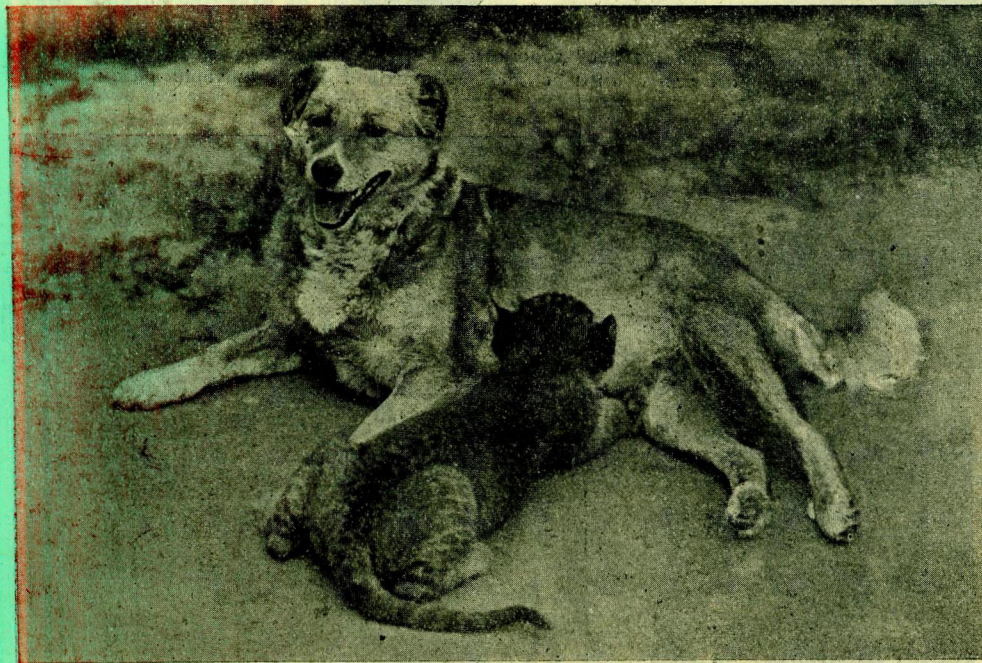
Великі роботи, цього року в справі кування саду: знесені похилі будинки, про нові стежки, насажені нові молодого дерева гарнику, упоряджено квітники та газони.

До всіх вол'єр та щень проведено дає змогу раз-у-раз жу воду тварин на декотрих то й купати.

Навкруги Зоосаду кан, тепер вже невіл бігати собакам та наводили жак на меш саду. Бродячі собаки навіть розірвали самку лані та сарну. 1924 року не було відповідно, самець олень вийшов л'єри і втік із території

Завідатель зоосаду тов. Евальд

Сука, що виплекала вже кількох хижаків, а тепер годує левеня

саду. Протягом двох місяців він жив мерках, у лісі. Довелося організувати яльний загін і поставити там самку, його спіймати.

Торік у січні на голос вовків вільно пройшов від поля за будинком промисловості дикий вовк.

Великі зміни сталися, що до складу мих звірів.

Цілоком ліквідовано сільсько-господарський напрям. Придбано різні екзотичні тварини, як нашої місцевої фауни, так і чужоземні. Тепер живий реманент саду нараховує 234 відміни при загальній кількості тварин. Травня місяця Зоосад поповнений транспортом тварин, що прибули з Німеччини. До нього ввійшли такі породи: Левиця, леопарди, самиця лами, кенгуру, своти, африканські цивети, мангуст

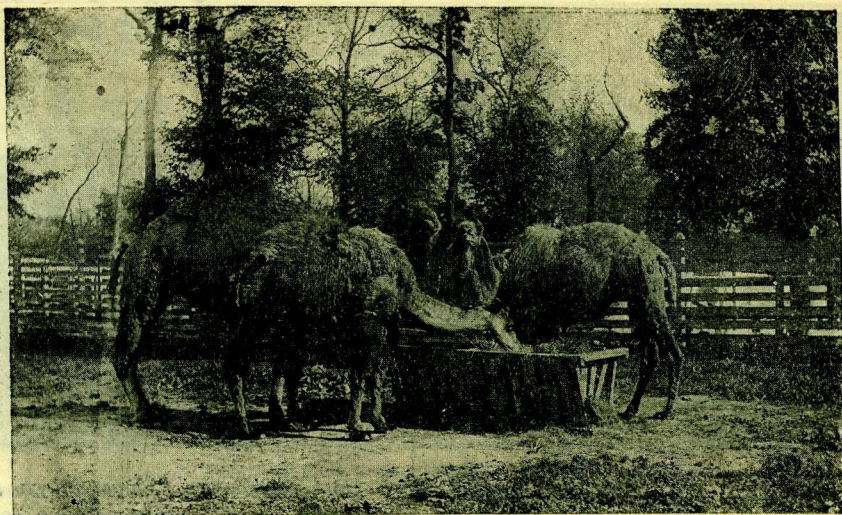
ани, різних відмін, 10 різних ара та тварин, білошкі казарки та ін. завказя одержано 10 їжатців, 7 лежачих черв'яків пеліканів і більш як 100 степових птахів.

Із прибутку серпня за кордону сподівалися транспорту тварин і транспортних тварин та водоплавних птахів.

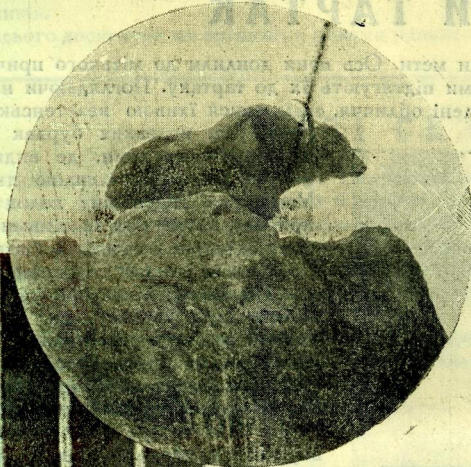
Із тварин у відповідних умовах доглядаючи їх, Зоосад мав прожити деякі роки деякий приклад. Так, наприклад, леви, олені, лані, двоколісні верблюда, буйвола, вовків, різних птахів, також пав, фазанів і диких качок. Із прибутком Зоосад має і втрати. Тварин є факт неминучий насамперед те, що до саду прибувають тварини з різних країн або з-за кордону, звідси мало акліматизовані. Вони потрапляють в неприродні для них умови життя, а в старі особини. Тварини часом помирають при певній обробці й після смерті парувати собою.

Із тварини на початку Зоосаду об'єктом Зоологічного музею фіксується тварини, що воно, причини гігієни Зоосаду, му-

від України, НКО світу, НК Зему, Іно, Ветеринари туту, Сільсько-господарського Інституту, ВУСОР, та інших організацій. До програми роботи комітету входять: видавати провідників й іншу літературу з життя Зоосаду, мапи зоографі-

Родина верблюдів у своїй загорожі. Ліворуч (в колі) — ветеран зоосаду — як, що живе в саду вже 20 років

ного розповсюдження тварин, організувати кадр юних біологів, інструктувати керівників екскурсій за матеріали Зоосаду, спостерігати життя тварин, аналізувати закони спадщини, явища перехреснування, провадити спостереження у справах біології та акліматизації. Нарешті, як істотний факт у житті Зоосаду слід зазначити організа-

цію гуртка юних біологів, що до нього увійшли учні різних Харківських шкіл.

Тепер гурток юних біологів нараховує до 30 членів, найбільше з членів товариства „Оборони тварин та рослин“, що виявляють особливу цікавість до життя природи та населення Зоосаду.

До завдань гуртка належить спостерігати життя тварин, приручати молодечу, вести допоміжні роботи в акваріумі та музеї, а також чергувати в справі охорони тварин в Зоосаді.

Отже, Зоосад ставить собі завдання разом із показовою стороною, вести загальнопросвітну та наукову роботу.

Розвиток Зоосаду що до впорядкування і значне збільшення живого репертуару найбільше що до тварин фауни чужоземної, природно відбився на кількості відвідувачів. Харківський Зоосад відвідують як дорослі так і діти. Публіка має своїх улюбленців і часом раненько перед службою забігає якийсь аматор звірів, щоб поговорити малпочку. Найбільше цікавляться відвідувачі нерпою (рід тюленя), слоном і малпою. Часом трапляються випадки хуліганства: підпалити цигаркою хобот слонів, дати цигарку малпі, кинути пробку з будівлями басейн білих відмивів то що. Багато роблять для захисту звірів члени „товариства захисту рослин і тварин“, так

публіка захищає своїх улюбленців. Зоосадок гостинно зустрічає дитяків: він організовує катання на поні і верблюда Джоні.

Нижче наведено цифри, що показують прогресивне збільшення числа відвідувань Зоосаду протягом останніх 3-х років.

Зоосад відвідало: в 1924-25 р. — 88.844 дорослих, 58.249 дітей і 20.287 неплатних екскурсій; разом 167.380. В 1925-26 році відповідно: 190.685, 79.023 і 27.467 (разом 287.165), а в 1926-27 р. дорослих 214.639, дітей 95.392, неплатних екскурсій 20.446. Разом 330.475.

Тепер розробляється перспективний план дальшого розвитку Зоосаду і за цим планом прирізані земельні ділянки буде обладнано за принципом паркової системи.

Буде споруджено: велике приміщення на ведмедів з декоративними барлогами, теплий пташник із басейнами для водоплавних птахів, зимові приміщення для малп із літнім вигоном та чимало інших споруд, потрібних для нормальної праці зоосаду. М. Евальд

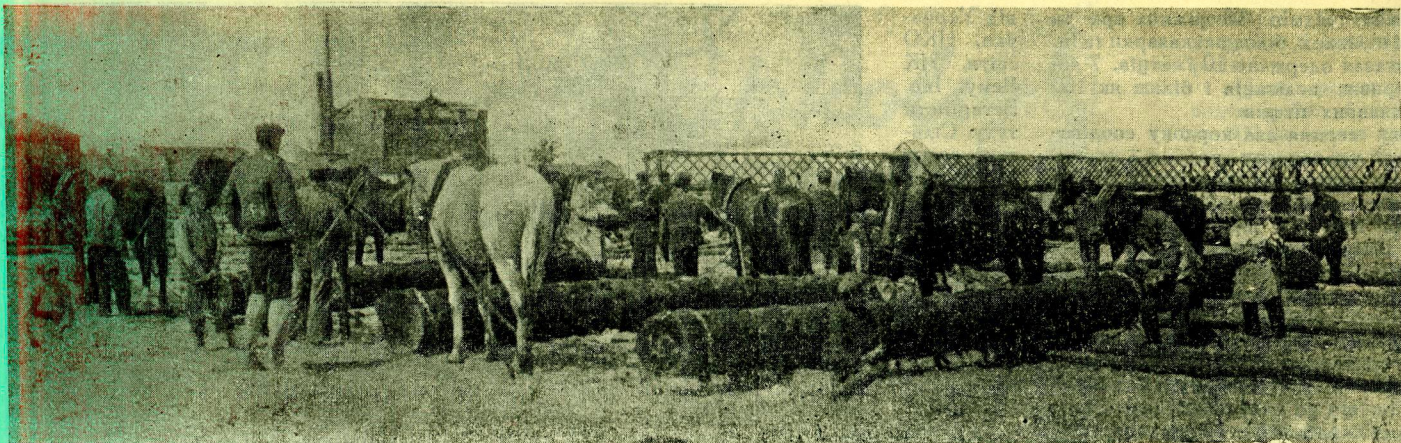
в зоопарку, що народився в саду

Повітряється звіриною та птахами, що перебувають місцеві мисливці або й купують. Зоосад у Зоомузеї є більш як 300 приманок різних тварин, птахів та рослин — частково в обстановці декоративній. Середня заспиритованих препаратів, кістяків, секції рогів копитних тварин. Робота у Зоомузеї не обмежується самим лише наманням; вона йде в напрямку науково-дослідної діяльності — збирають черепи, патологічні зміни їх, паразитів то що. Зоомузею побудовано велику залу на виставні експонати і кімнати препарувати тварин. Це дало змогу від 1 травня ц. р. відкрити Зоомузей для відвідувачів Зоосаду на короткий час його відвідало більш як 100 чоловік.

Зоосаду організовано науковий комітет, до його складу увійшли представники

Горобці в гостях у байбака. Лінивий господар не звертає на них ніякої уваги

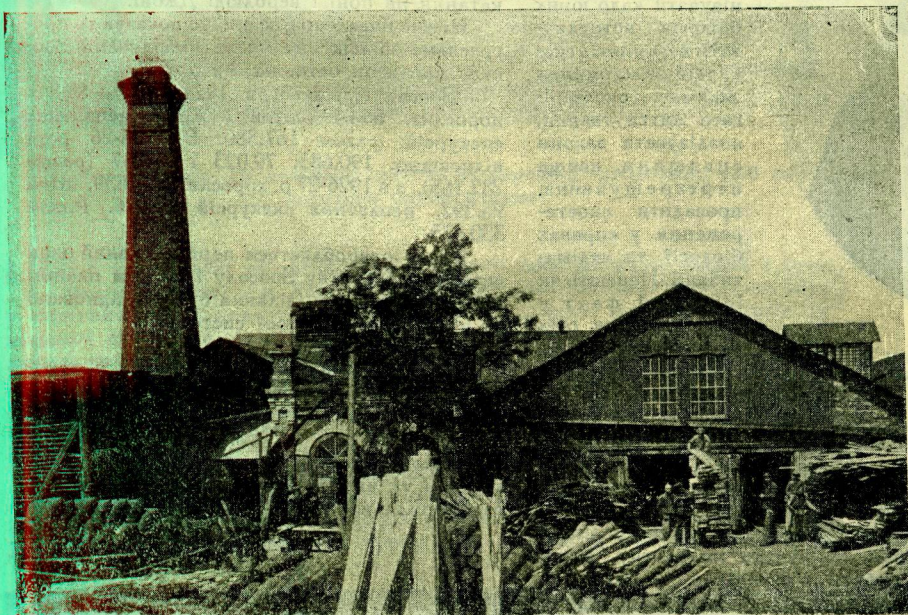
Колоди, сплавлені в горішнього Дніпра, тянуть до тартака кіньми

КРЕМІНЧУЦЬКИЙ ТАРТАК

ВНИЗ ДНІПРОМ за 300 верстов од Ки́ва з давних давен виросло окружне місто Кремінчук. Не доїжджаючи десятка верстов до Кремінчука вас вітають заводські димарі маячать

дійшли мети. Ось вони доплили до міського причалу і бурлаки ланками підтягують їх до тартаку. Поглядаючи на них, на їхні засмалені обличчя, милуючися їхньою велетенською силою так і згадуєш волзьких бурлак із випнутими здоровими грудьми, де видко мозолі від мотуза, загартовані силою дніпрової течії. Мандрівка дерев'яних колод скінчена, — від причалу витягують їх кіньми на беріг. Тут вони складені у стоси, чекають доки їх перероблять на дошки та інший пило-матеріал.

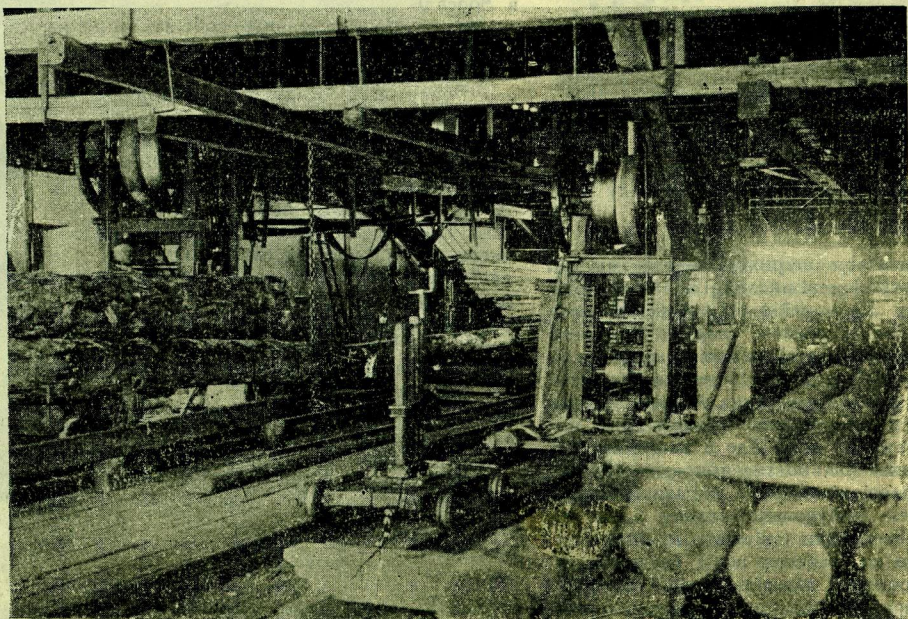
Пройшли кілька кроків берегом — і вас вабить шум тартаку, ви за інерцією подаєтеся туди, де реве пила, стогнуть колоди, шумлять машини, утворюючи симфонію, властиву тартакові. Як зайдете в тартак — вас обвіє свіжим духом роспиленних дощок та тирси. Плавко йде вагонетка з колодами під варстат, правильно ріжуть дерево гостро наточені пили, брязкаючи дерев'яною тирсою на всі боки. Кілька секунд — і ви бачите як десятипудова колода перетворилася на п'ятнадцятифунтові дошки. Негайно підтягають далші колоди, що їх чекає така сама доля. Вісім годин невинної праці у симфонії звуків тартакових варстатів, у куряві дерев'яної тирси робітник-деревообробник вносить свою трудову пайку у спільну справу соціалістичного будівництва. Бо куди кілька не призначений цей пило-матеріал, себ-то дошки: кріпити копальні, будувати мости,

Загальний вигляд тартака

здалеку і зростають на всю свою величину в міру наближення до міста. Це димарі тютюнових фабрик у Кремінчуці.

Затягаючи небо димом, отруюючи повітря духом простого тютюну, роскинулися кремінчуцькі фабрики, а поміж них, наче заблукавши стоїть, соромлячись перед сусідами за свою непоказність тартак ВУПЛ'у. Довгі роки будівництва записали гарні сторінки в історію деревообробної промисловості України — тартак ВУПЛ'у у Кременчуці. З маленького підприємства кустарного типу зріс могутній тартак, що має у своїм виробництві більш як 200 чол. робітників. Харчі для тартаку, сплавний ліс, що-року прибувають з дніпровського верхів'я. Стоячи на березі біля тартаку, можна залюбки дивитися, як прибувають сплави звязаних колод, свіжого нарубленого лісу. Думкою ви линеє за кілька сот верстов туди, де робітники, рубаячи могутні дерева лісових ділянок, обрубують їм гілля, в'яжуть їх у сплави і пускають Дніпром. Сотні верстов водного шляху перепливають ці сплави на буксирі будь якого пароплаву. Нарешті вони

Вагонетки з деревом коло роспилочних верстатів

будинки, сплави, заводи — та хіба згадаєш усе, на що іде цей лісматеріал. Спільна справа нашого будівництва вміла оцінити цю одиницю і дала їй змогу щороку зростати. Дехто з робітників од першого дня будівництва тартаку зв'язав свою долю з його долею. Познайомившись ближче з історією тартаку ви почуете, як пишаючися і хвилюючися розповідає старий робітник за життя ВУП'ового тартака.

„Одержали в спадщину напівзруйнований тартак з одним варстатом. З найменшими коштами довелося починати все спочатку: будинок ремонтувати, шукати на ринку пилки і купувати їх, налагодити безперебійне постачання лісу, підіймати якість продукції, бо ж до нас на виробництво приходили люде мало знайомі з роботою. Тут вони вперше розуміли, що то таке деревина, тут вони практично навчалися цієї роботи і тепер говорять за тартак, наче за свою дитину. Це все говорить за 1923 рік. Від того часу ми од відбудовання перейшли до поступового росту та поширення тартака“.

З радісним обличчям показує робітник-висуванець нові роспилочні варстати, механічну приставку колод до варстатів, показує як відвозиться від них дошки, зазначає, як поліпшити побут робітників.

— Цього всього досягнули ми останніми роками нашою працею.

Так допомагали самі робітники поліпшувати свій тартак. Не жалуючи своїх вільних годин, свого спочинку, вони приходили сюди, на тартак, на виробничі наради, зазначали хибки, що є на заводі, вносили свої пропозиції й у той же час не забували й за себе. Підносячи свій культурний рівень, продаючи на виробництві пролетарську дисципліну, виживаючи різні прогули, вони цим підвищували свій добробут. Чимало робітників протягом цього часу зуміли себе виявити, як цінні робітники і тепер їх висунуто на адміністративно-господарські посади. Чимало цінного союзного активу дав ВУП'івський тартак пролетарським організаціям, що тепер керують відгалуженими шарами робітництва, втягаючи їх у наше повсякденне будівництво.

Залишаючи тартак, вам доводиться переходити коридором, що зв'язує тартак із червоним кутком і конторкою. У цім коридорі працює 50 чол. робітників, збиваючи спеціально нарізані дошки у скриньки на тютюн. За споживача цих скриньок є кремінчуцькі ж околиціні тютюнові фабрики. Довго переслідую вас картина усього, що ви бачили і новий для вас шум тартака, аж доки вулиці маленького міста приємним духом акації не заведуть вас до Дніпра.

Л. Нодланд

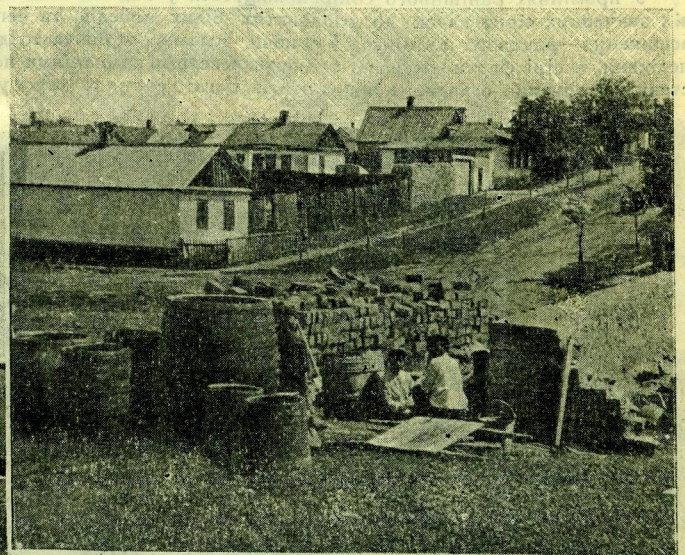
НОВІ СЕЛИЩА В ДОНБАСІ

РОСТЕ і міцніє промисловість Донбасу. Поширюються старі підприємства, будуються нові шахти й заводи, відновлюються підприємства, зруйновані горожанською війною й інтервенцією, знова пускаються в рух підприємства, що були донедавна на консервації. Велика хвиля робітників, що рушила на Донбас у зв'язку з його відбудовою, спричинилася до житлової кризи.

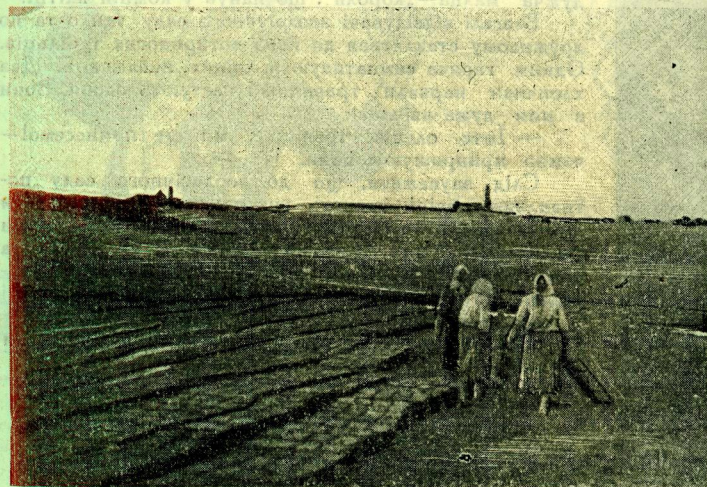
Держава щороку витрачає величезні суми на планове будівництво нових робітничих селищ поблизу підприємств. Але нашого темпу індустріалізації цього не вистачає, і тому доводиться підтримувати й індивідуальне будівництво, що за останній

Але при сучасній житловій кризі в Донбасі доводиться індивідуальне будівництво виправдувати, бо воно є одним із найважливіших факторів у справі забезпечення робітників житлом

Фото П. Пориваєва

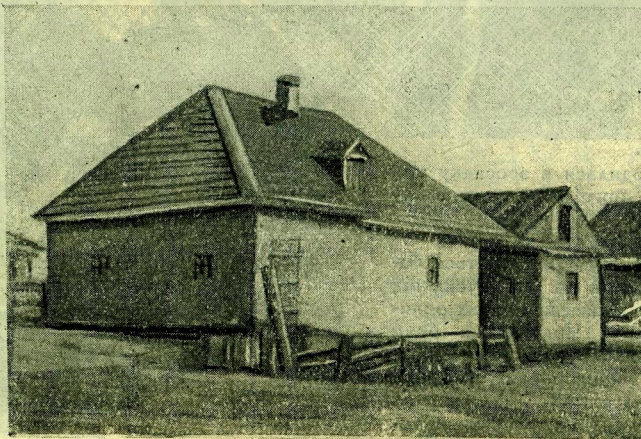

Закладають фундамент і стіни

Жінки робітників роблять цеглу з глини

час досягло чималих розмірів. Довкола шахт і заводів Донбасу виросло вже чимало робітничих жител, збудованих силами самих робітників з деякою фінансовою допомогою підприємств. Одержавши невеличку допомогу від підприємства грошми чи кредитом та будівельними матеріалами, робітник майструє собі вільний від праці час хатину. Розуміється, що від такого будівництва багато вимагати не можна. Було б далеко раціональніше, як би воно було коопероване й передане спеціальним будівельним органам.

Типовий робітничий будинок

на найближчі роки. Адже по одній Сталінській окрузі роздано за останній рік понад чотири тисячі ділянок під індивідуальне будівництво. З них ще до кінця року більшість покриветься хатинами. Архітектура їх неважлива, будівельний матеріал примітивний (здебільшого глиняна цегла й дерево), розміри їхні маленькі. Та все ж їх висгачить на який десяток років, доки Донбас не відкриють робітничі міста й селища збудовані більш організовано й кращими технічними засобами, а ніж їх мають піонери цього будівництва — індивідуальні будівники.

А. Тур.

СОНЦЕ В КЛІТКАХ

Нарис Т. Рудевича

СОНЦЕ здіймається все вище і відблиски світла химерно грали на сірім піску стежки та на різнобарвних клітках. Вони підкралися до звірячих кліток і наче прожектором освітлили сірі, чорні, бурі та жовті хутра. Здебільшого звірі спали. Спав і бурий ведмідь. Він лежав на спині, недбало задерши ноги на стінку, зовсім забувши, що він у зоологічному саду, що на нього дивляться десятки цікавих очей. Коли сонячний промінь почав стрибати в нього на морді, Мишко чхнув, незадоволено відмахнувся лапами і ліниво почав гратися дерев'яною кулею, та незабаром забув і за сонце, і за кулю, перевернувся на другий бік і знову заснув.

Зовсім не такий байдужий був лев. Коли сонце зазирнуло до його клітки і освітло його жовто-бурю голову, лев скочив, почав бурхливо метушитися по клітці і, видно згадавши гаряче сонце Сахари, заревів могутнім ревом, чутним за кілька кварталів. Та в цих риках не чути було застереження спізнілому караванові, чи необачному мандрівникові, а тільки протест проти клітки та журбу за пустедею.

Левові рики налякали тільки дітей, що відбігли від його клітки. Більше ніхто не звернув на це уваги. Так само поважно гуляв алеями безробітний аристократ—павич. Пришкулювали прозоро—водянисті очі, що їм позаздріли б чимало красунь, легкі, безкісні коти—леопарди, та молодші їхні брати—оцелоти. І на хвилину не припинили веселої метушні малпи. Хапаючись за попередини маленькими руками з чорними, гарними, наче наманікюреними нігтями, вони продовжували свою малпачу спартакіаду, змагаючись на моторність та спритність.

Не звернув уваги на сонце і слон. Меланхолійно гуляючи, він чекав на ранішню ванну. Слон дуже любить купатися. Він заздалегідь підставляє свої боки чоловікові, що прийшов до нього з водопроводним рукавом. А коли, нарешті, на нього навели сріблясту цівку води, слон аж не стямився від захвату. Він ротом ловив воду і трусив головою, наче зуби полоскав. Ставав на коліна, лягав на спину, підставляючи свій великий сірий живіт. А під кінець він почав бігати у своїй загороді з жвавістю, що зовсім не личила його поважній комплекції.

У проміннях ранішнього сонця полошуться у воді на ставках птахи від звичайних сірих качок до гордовитих білих лебедів та чепурного африканця—рожевого фламінго. Гукаючи волами, поривчасто дихають пелікани, а сірі ферти—журавлі гуляють веселими компаніями по березі ставу і скептично оглядають інших птахів. Багато сонця та життя у зооло-

Хлопчик годує з соски маленького леопарда, що поводиться наче кошенятко.

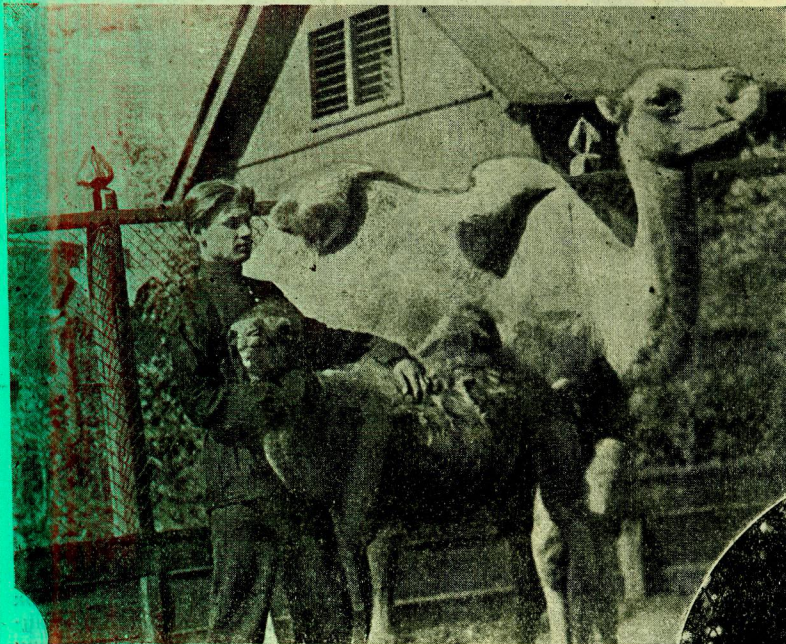
бублики, грушки. Малпи борюкаються, силкуючись захопити як найбільше ласощів. Найбільше бере найдужча малпа—„король“, що панує у кожній клітці.

Взагалі відвідувачі зоологічного саду тепло та по дружньому ставляться до його чотириногих тубільців. Одним гаряче симпатизують, інших поважають. Два хлопчики нарвали травички і частують оленя. Вони з ним дуже ввічливі:

— Іжте, оленю, травичку, ми ще принесемо!—чемно припрошують вони.

Слід зауважити, що до зоологічного саду потрапляють звірі двоногі, що дають малпам шматки дзеркала, і тварини ранять себе тим дзеркалом. Вони штовхають і б'ють олівцями та ломаками, коли тварина спить, кидають у клітки шматки хліба з голками всередині. Отже, їм більше підходило б сидіти в клітці а ніж де-кому зі звірів.

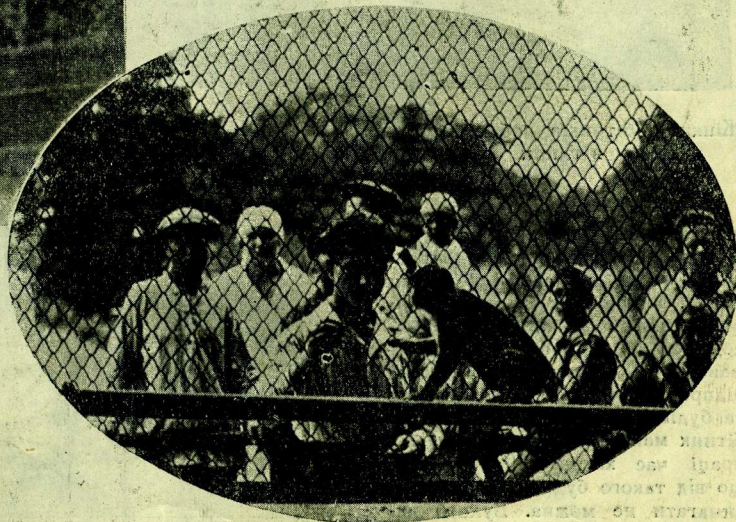
Ось, наприклад, ніж цьому енотові, що грається патичком і ніколи нікого не ображає.

Верблюжатко „Голубка“, що народилася в зссадку три місяці тому. Відвідувачі люблять його за ласкаву вдачу.

гічним саду. Що-дня, а надто у свято, сюди тягнуться багато людей спочити від шуму трамваїв та автобусів, від куряви і зазнайомитись із життям наших молодших родичів—звірини. Сюди ходять родинками. Чоловік за руки веде двох дітей, а жінка, святочно вбрана, несе у кошику сніданок. Діти, відбившись від дорослих, веселою зграйкою перебігають від клітки до клітки.

Найбільше відвідувачів у малп. Вони завжди користуються найбільшим успіхом. Юрба дітей та дорослих невпинно стежить за малпачими іграшками, за їхніми скоками та вигівками. До клітки увесь час летять горіхи,

Улюблене заняття відвідувачів зоосаду—годувати малп.

СТОРІНКА ГУМОРУ

Текст С. Чмельова

Малюнки П. Булаховського

ЗАГАДКОВА ГОСТИННІСТЬ

- Щось ці Бурдуки в останній час дуже гостинні стали.
- Так це на те, щоб часом не отруїтися. Накуплять консервів і дають гостям: коли нічого, то й самі їдять.

НАШІ ДІТИ

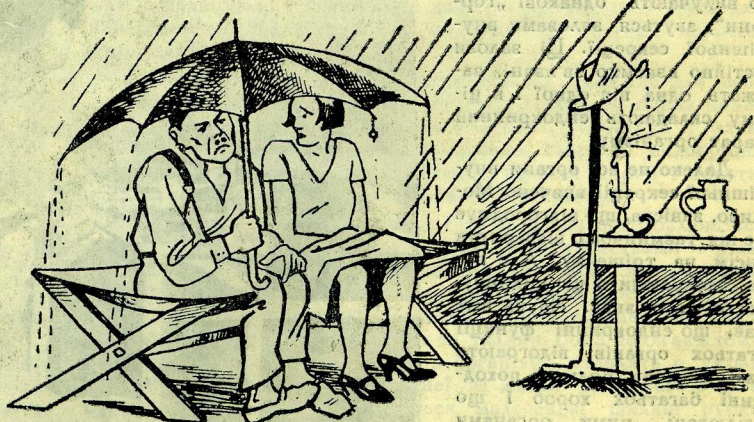
НЕ ЗДИВУЄШІ!

- Хто тобі, лобуряко, так обличчя знівечив?
- Петро. Ми з ним „у поліклініку“ гралися—я був лікарем, а він пацієнтом...

ОДИНОКА ВТІХА

(до періоду дощів)

- Подумаєш, штука: живу рибу ковтає!
- У нашій їдальні мабуть і жареної не проковтнув би.

Дачник: Дощ — так хай і дощ. Зате в таку погоду ні одного гостя не принесе.

Співробітники Інституту Ендокринології разом з Наркомом здоров'я тов. Семашком (в центрі). Ліворуч від нього — директор Ін-ту проф. В. Д. Шервинський, праворуч — фундатор ін-ту й зам. директора д-р Я. А. Тоболкін

ВІДНОВЛЕННЯ ЛЮДИНИ

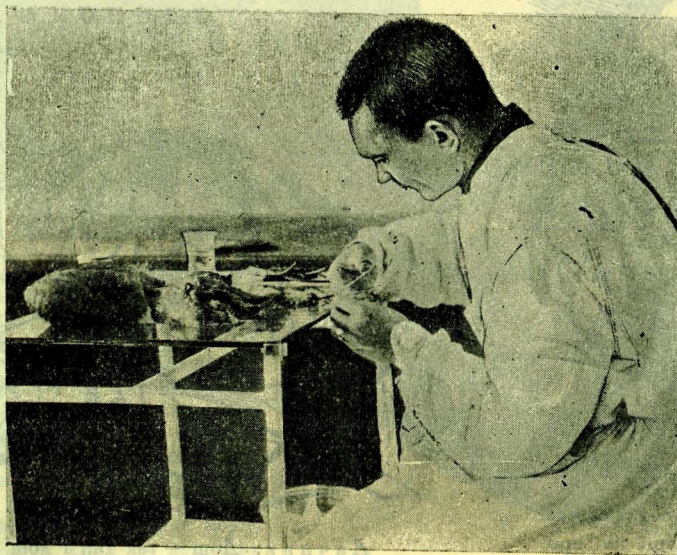
(Досліди й робота Інституту Експериментальної Ендокринології)

ВІДОМО, що кожна клітина тіла вилучає всередину організму не лише шкідливі продукти обміну, але й корисні речовини, що звуться гормонами. Вони розносяться струменем крові або лімфи по всьому організмові і лише завдяки їм нормально функціонують усі органи та системи тіла. Клітини, що вилучають однакові „гормони“, звуться залозами внутрішньої секреції. Ці залози постійно взаємно зв'язані, залежать одна від одної і в цілому складають ендокринний апарат організму.

Далеко не всі органи внутрішньої секреції вивчено. Можливо, завіска, що відгороджує нас від таємничого, відвернута зовсім на трішечку. Але наука, зазираючи в цю щілину, багато чого знає. Наука вже знає, що ендокринні функції багатьох органів відіграють дуже важливу роль в походженні багатьох хвороб і що виділювані цими органами гормони або продукти їхньої внутрішньої секреції є могутніми фізіологічними збуджувачами і що без них не може

бути ні нормального розвитку ні навіть існування організму. І ось, якась залозка, часто з горошинку завбільшки, ба навіть не вона сама, а продукт, вироблюваний нею, спричиняється до тяжких захворювань. В практиці Державного Інституту Експериментальної Ендокринології Наркомздоров'я зустрічається ціла низка таких випадків. Трапляються хорі на розлад мозкового паростку (гіпофіза) — залозки завбільшки з невеличку вишню. Навіть тоді, коли уражено не всю залозку, а лише її передню часточку — виникає хвороба — акромегалія. Вона викликає ненормальне збільшення пальців, рук, підшов, носу, вилиць. Медицина знає тяжкі випадки складних уражень мізкового паростку не лише в передній але і в задній частці.

Інституту відомі наслідки і такого складного ураження. Був, наприклад, хорий селянин на сифілітичне ураження мізкового паростку. Йому було 19 років, але на вигляд це був хлопчик сьоми років з тонкими ніжками, з одутлим старим об-

Добуття орхікрину за проф. Кравковим

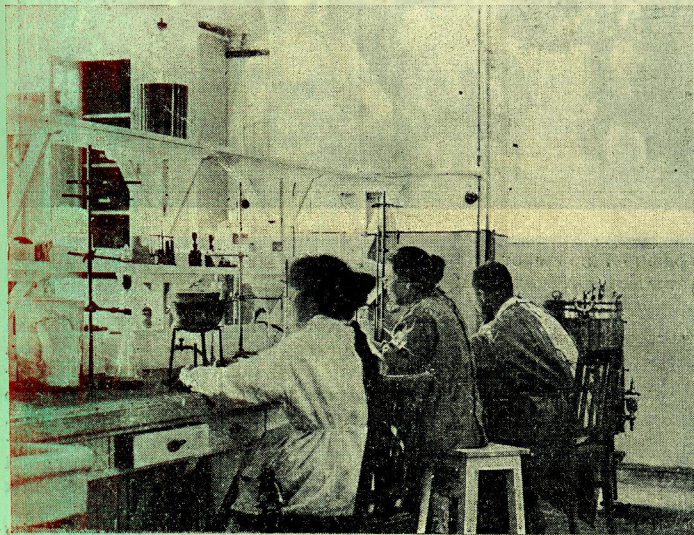
личчям, дитинячим голосом, з величезним бресклим животом. Інша залоза, щитовидна, спричиняється до інших захворювань. Вона не більша за грецький горішок і лежить по обох сторонах гортани. Якщо щитовидна залоза, в наслідок хоробливого збільшення, надишав в кров надто багато секрету, тоді в людини з'являється „базедова хвороба“. Опухла залоза виступає на шиї у формі вола. Хорий починає виявляти нервову вразливість, очі стають вириченими, рухи стають нервовими. Хорому постійно душно і він потіє, навіть у спокійному стані. Раніше хворобу цю лікували операційним способом, вирізуючи щитовидну залозу. Але хорі виліковувалися ненадовго. Замість колишніх ненормальних явищ з'являлися нові, цілком протилежні. Шкіра, що раніш булавогнута, ставала сухою й шкарубкою, волосся починало випадати, очі втрачали свою колишню яскравість. Іжа не згорала і хорий весь час почував холод. Зникала уразливість, розумові здібності поступово зменшувалися і хворі кінцедь кінцем ставали недоумними. Ця хвороба, що звється „мікседемою“ може з'явитися і без вирізування залози тоді, коли вона в наслідок хоробливого зменшення, надишав в кров надто мало секретів. Досить і цих прикладів, щоб судити, яку вагу в рості і розвиткові організму відіграє внутрішня секреція.

Нещодавно вчені встановили, що навіть характер наш залежить од залоз внутрішньої секреції. При базедовій хворобі, наприклад, за звичаєм люде непокійного характеру швидко роздратовуються, часто міняють свої настрої, легко піддаються гніву. Навпаки, при „мікседемі“ люде апатичні, мало-рухливі, слабо реагують на зовнішнє роздратовання.

Великі страждання людські, але великі і сили науки в боротьбі з ними. Розлад ендокринного апарату в організмі успішно лікується цілою низкою методів, посамперед, так званою органотерапією, або способом внутрішнього пристосування продуктів внутрішньої секреції з організму тварини.

В справі поширення ідей ендокринології, поглиблення їх в загальні кола медичного мислення і в справі розвитку практичної органотерапії особливе значіння в межах Союзу має Інститут експериментальної ендокринології Наркомздоров'я.

Державний Інститут Ендокринології—це справжня радянська дитина, що з'явилася на світ одночасно з виникненням Наркомздоров'я—в 1918-му році. Фундатор Інституту—лікар **Я. А. Тоболкін**. З його ініціативи було утворено фарму кіз, що після вирізання в них щитовидних залоз давали молоко цілющої властивості в лікуванні базедової хвороби. В 1921-му році фарма виросла в Інститут цілющого молока, а в 1924-му році розгорнулася уже в Інститут органотерапевтичних препара-

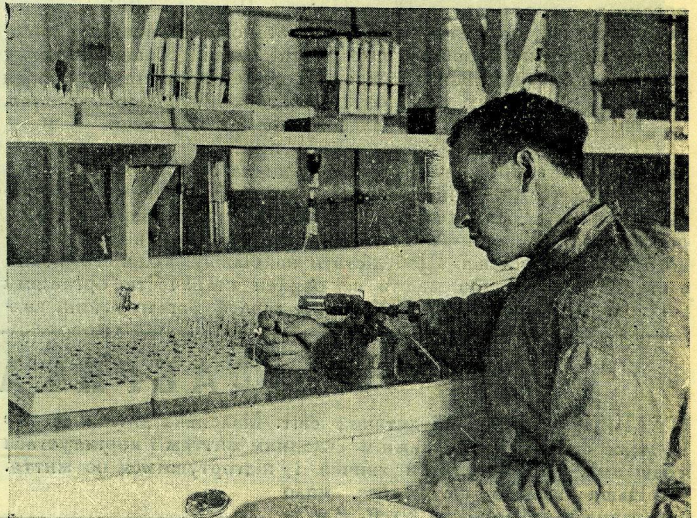
Лабораторія інституту

тів і почала виготовлювати незвичайно потрібні в лікуванні ліки із залоз тварин.

Виробничу діяльність Інституту було посилено науково-дослідною, і в 1925-му році було утворено Інститут Експериментальної Ендокринології, на чолі з відомим ендокринологом проф. **В. Д. Щервинським**. Крім нього в Інституті є ще інші великі наукові сили.

Інститут провадить велику науково-дослідчу роботу, що є основою в його науково-виробничій діяльності. Із залоз внут-

рішньої секреції тварин, діставаних з міських боєв та од власних тварин, лабораторії Інституту виготовляють лікувальні органіотерапевтичні препарати. З надирка виготовляється „епінофокрин“, засіб проти Адисонової (бронзової) хвороби, та „аороналін“ що його успішно застосовується в захворюваннях серця. З мизкових паростків виготовляється „пітуїкрин“—препарат, потрібний підчас лікування вищеописаних випадків ненормального збільшення окремих частин тіла. З щитовидних залоз виготовляється „тиреокрин“,—ліки від хвороби „мікседемі“, опи-

Масове лютвання ампулок з пітуїкрином

саної вже раніше. Цілу низку препаратів (орхикрин, маскрин, простокрин), виготовлюваних з полових залоз самців, застосовується в старечому згасанні організму, артеріосклерозі, нервостенії, невралгії, малокров'ї, в половому берсиллі і т. д. і т. ін. Із полових залоз самиць виготовляється оварієнокрин, метрокринпрепарати, проти затриманого полового розвитку, блювання підчас вагітності, огладнення, малокров'я, епілепсії і т. д. З молочних залоз „амонкрин“—препарат, що регулює менструації і затягує кровотечу матки. Найбільшим досягненням інституту є „інсулін“—препарат проти діабету, або так званої „цукрової“ хвороби, дуже поширеної останніми часами і яку дорівнюють до соціальних хвороб. Нині Інститут працює над виробленням нового препарату із печені—хепатокрина, проти шлункових захворювань. Інститут виробляє понад 25 органотерапевтичних препаратів, але це лише натяк на величезну кількість терапевтичних засобів, що їх можна дістати з тваринного організму.

Застосування органотерапевтичних препаратів у лікуванні давно вже відоме медицині. Колись давно лікування ними провадилося значно простіше,—хорі повинні були з'їдати певну кількість сирих залоз тварин. Нічого й говорити, що вживання сирого матеріалу огидливого смаку та іноді такого ж запаху, звичайно, було неприємне. Початок найновішої органотерапії заклали французький вчений, що добувся препарат у яєчку для піднесення сил і для усунення тілесної та розумової хорости, зумовленої старістю.

Ендокринологія, а надто органотерапія знайшли для себе застосування по всіх відділах клінічної медицини. Зараз немає такої клініки, де б не вживалися з метою діагностики і, головним чином, в лікуванні органопрепаратів. Недурно ендокринологія викрила цілу низку внутрішніх причин хвороб і смерті, причин завчасного старечого згасання організму.

Нині по лабораторіях інституту із залоз виготовляються сухі препарати, порошки, або пресованими таблетками і рідиною так для внутрішнього вживання, як і для впорскування під шкіру. Особливо інтересні є виготовлення препаратів способом акад. **М. П. Кравкова**. Методу цю засновано на явищах так званого переживання органів та тканин. Вона полягає в тому, що будь яку залозу, вирізану з організму, ставлять в умови, близькі до умов, що були для неї за життя. Для цього в артерії та вени залози вставляються малесенькі шкляні рурки, що крізь них залозу промивається особливою живиною рідиною, звану розчином Рингер-Локка, що складається з солей, взятих в тій же пропорції, що є в крові тварини, з додатком цукру. Промивання органу відбувається в особливому апараті, де ріди-

на, що замінює кров, підігрівався до температури тіла. Після цього по гумовій рурці проходить в артерію ізольованої залози, проходить по всій системі жилок і витікає із вени. Таким чином створюються умови живодіяльності ізольованої залози близькі до нормальних. За таких умов залоза може не лише жити, але й функціонувати. Крізь рідину, що проходить через залозу, проходять і продукти внутрішньої секреції.

Поруч науково-дослідчої та науково-виробничої діяльності Інститут проводить і лікувальну діяльність. Він подає лікарську допомогу і дає медичні поради з приводу тих чи інших захворювань та ненормальностей організму. Якось непомітно створилася думка, що інститут це така установа, де повинно допомагати хорим на хоробі, в походженні яких відіграють видатну роль процеси внутрішньої секреції. І це переконання створилося не лише серед хорих, але і серед багатьох лікувальних установ. Інститут ніколи не odmовляв в пораді і лікуванні.

Тепер конкретно постановлено питання про поширення амбулаторії та про організацію клініки на 50 ліжок.

З останніх робіт Інституту, що мають величезне практичне значіння, слід відзначити цікаві роботи над баранами. Ці роботи поставлено Я. А. Тоболкіном за способом відомого вченого, проф. Воронова. Щоб дістати найбільшу кількість вовни з старих баранів, що мають всі ознаки старечості організму і з молодих барашків, ще нездатних давати багато вовни, вве-

дено пересаджування і тим і другим полових залоз трьох баранів. Спроби робляться лише недавно і вони не можуть ще конкретних результатів, але практика проф. Воронова повну гарантію, що незабаром ці результати з'являться.

На закінчення слід згадати ще цікаві спроби, що до приступає інститут. Це омолодження за способом італійського вченого Пенде шляхом численної пересадки залоз. Ці спроби проводяться над тваринами. В Інституті є операційна кімната над тваринами, переважно собаками, роблять операції всіма правилами хірургії. В операціях по пересаджуванню залоз людям бере участь Інститут. Він постачає лікарням та клінікам, що од них і беруть залози для пересаджування. Операції ці складні і можливі лише в добре-установлених лікарнях. Одночасно призначається кілька операцій по пересаджуванню кільком хорим різних залоз малпи. З Інституту малпу везуть в лікарню в особливій клітці, там її присипляють етером хлороформом і кладуть на операційний стіл поруч другої операційної кімнати, де приготовлені для операції люди. Вирізані залози негайно переносяться в організм людини і шиваються.

Щоб мати постійно матеріал для таких операцій, Інститут тому організував у Сухумі малп'ячий розсадник, де в родних умовах живуть і плодяться малпи різних порід.

Н. Б.

ФАБРИКА ІГРАШОК

ІГРАШКИ — особливий дитячий світ. Маленька дитина ще не може оволодіти „справжнім складним життям і користуватися іграшками, щоб розвинути звички і підготуватися по життю.

Наша іграшка ще дорога, мало приступна для більшості дітей. Але ж діти прагнуть іграшок. Дівчинка коло вітрини горить вогнем і не може відірватися від різноманітних іграшок.

— Мамочко, купи мені лалю, кошечку, малпочку, цядьку!..

* * *

Іграшка повинна бути художньою і пристосованою для педагогічних цілей. А як мало ще зроблено в цьому напрямку.

Єдине місце в нашому Союзі, де є велике виробництво дитячих іграшок — це Сергіїв посад під Москвою. Звідти переважно ідуть іграшки в усі наші республіки. Але ці іграшки нехудожні, відбивають у собі виключно руський стиль, музично-педагогічних іграшок зовсім немає.

Це робить іграшки неповноцінними. Думка про організацію художнього іграшкового виробництва на Україні почала здійснюватися лише взимку цього року, коли Харківська Наросвіта організувала спеціальні художні курси іграшок. На ці курси зібралися переважно

педагоги, колишні й сучасні, люди, що знають і люблять. Під керівництвом спеціалістів вони ретельно вивчили історію, вчання. Крім виробничого курсу вони прослухали історію,

графію й психологію іграшок. Серед курсантів є також і вчительки дитячих будинків — вони вже в процесі навчання проводять експерименти в своїх установах. Курсантка Попова, вихователь дитбудинку в Липівій Році, понавчати дітей робити іграшки. Ця робота дуже захопила дітей. Вони хитро навчилися робити примітивні іграшки, що їх пощастило навіть збути на базарі з деяким прибутком. На ці гроші (щось зо 2 карб.) діти купили подарунок своїй хорій подрузі.

Недавно ці курси закінчили свою роботу. 55 чоловік дістали звідси інструкції і робітників кустарного виробництва іграшок.

Харківська кустарспілка веде переговори з цією групою про організацію артілі. Це безперечно треба. Але одночасно треба підготувати кадрів робітників художньої іграшки і дитбудинків. Виробництво іграшок треба тісніше зв'язати з педагогічним світом.

В. Попова

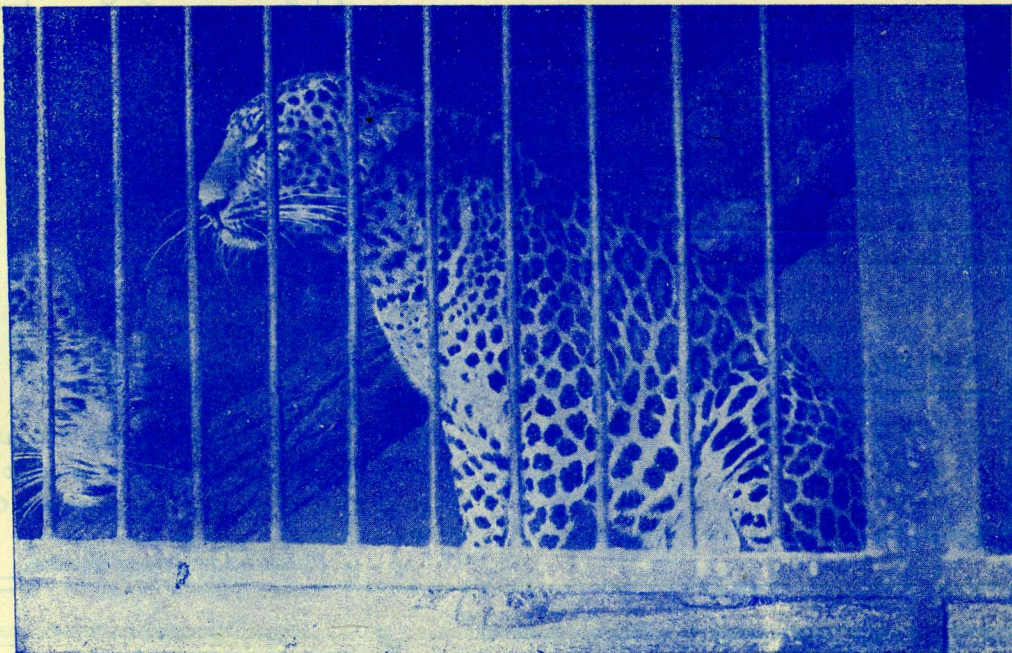

ХАРКІВСЬКИЙ ЗООЛОГІЧНИЙ САД

(вул. К. Лібкнехта, 35)

**ВІДЧИНЕНО
ЩОДНЯ
ВІД 9 ГОД. РАНКУ
ДО 8 ГОД. ВЕЧОРА**

**ГОДУВАННЯ
ВЕЛИКИХ
ХИЖАКІВ
ЩОДНЯ
О 5 год. ВЕЧОРА
(КРІМ ПОНЕДІЛКА)**

**В ГАРЯЧІ ДНІ КУПАННЯ СЛОНА, ВЕДМЕДІВ
ТА ІНШИХ ТВАРИН**

**В СВЯТА ДІТЕЙ ВОЗЯТЬ НА ВЕРБЛЮДІ Й ПОНІ
ГРАЄ ОРКЕСТР ДУХОВОЇ МУЗИКИ**

Зоосад значно поширено і впорядковано та поповнено твари-
:: :: :: нами місцевої й чужоземної фауни :: :: ::

**ВІДЧИНЕНО
ЗООЛОГІЧНИЙ МУЗЕЙ**

ПЛАТА ЗА ВХІД:

Для дорослих . . . 30 коп.

Для дітей і червоно-
армійців . . . 15 коп.

Екскурсіям, погодженим з
Екскурсбюром, 50% знижки

**НОВЫЙ ПОЛНЫЙ
САМОУЧИТЕЛЬ**

КРОЙКИ И ШИТЬЯ

ЖЕНСКОГО И ДЕТСКОГО ПЛАТЬЯ И БЕЛЬЯ

всех фасонов в обработке и под редакцией И. Д. Дейкиной.

В книге 294 рисунка и чертежа.

Цена с пересылкой 3 р. 25 коп.

Книжный склад „Книговед“ Москва, ул. Герцена, д. 22-42.

НОВАЯ КНИГА

САМОУЧИТЕЛЬ

КРОЙКИ МУЖСКОГО ПЛАТЬЯ

С 73 РИСУНКАМИ И ЧЕРТЕЖАМИ

Цена 1 р. 80 к., с пересылкой 2 руб.

Москва, ул. Герцена, д. 22-42, книжный склад „Книговед“.

САД-РЕСТОРАН

„АРКАДИЯ“

ул. К. Либкнехта № 11.

**ЕЖЕДНЕВНО
ЗАВТРАКИ,**

ОБЕДЫ

и УЖИНЫ.

Во время обеда и ужина
играет струнный оркестр.

**Ресторан открыт до
2-х ч. ночи.**

Отделение при вокзальном буфете (6-я платф. в
специальном павильоне) отпускает в любое время
горячие блюда по карте.

**КОНДИТЕРСКОЕ КООПЕРА-
ТИВНОЕ ТОВАРИЩЕСТВО**

„МИНЬОН“

Гор. Харьков,
Киевская ул. 15
телеф. 10—49.

ИЗГОТОВЛЯЕТ

РАЗНОГО РОДА КОНДИТЕРСКИЕ
ИЗДЕЛИЯ, КАК-ТО:

МОНПАСЬЕ,

КАРАМЕЛЬ,

КОНФЕКТЫ,

ШОКОЛАД,

ХАЛВУ,

ПЕЧЕНЬЕ,

ПИРОЖНЫЕ,

ПРЯНИКИ

и проч.

ПРЕЙСКУРАНТ по первому требованию высылается БЕСПЛАТНО

ДОМАШНИЙ ЭЛЕКТРОТЕХНИК

САМОУЧИТЕЛЬ

Устройство домашнего освещения, звонков, сигнализации, телефонов. Изготовление гальванических элементов, аккумуляторов, трансформаторов, выпрямителей. Радиоприемные установки, детекторные, ламповые, с антенной и без антенны. Электрооборудование клубов и изб-читален, установка проекционных фонарей и кино-аппаратов, электрооборудование КЛУБНЫХ СЦЕН и проч. с 138 рис. и пояснит. чертеж. Цена 2 р. 75 к. с пересылкой.

***** Книжный склад „КНИГОВЕД“, Москва 19, ул. Герцена, № 22, БИС. *****

НОВИНКА

НОВИНКА